

Verslag 2013 – output van onderzoek en onderwijs

Titus Brandsma Instituut

INHOUD

VOORWOORD	3
WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK.....	4
1 Wetenschappelijke activiteiten in 2013, inleiding	4
2 Spirituality International (Spirin)	7
3 Rapportage van de onderzoeksoutput	8
3.1 Bijbelse spiritualiteit.....	8
3.2 Mystiek/Mystagogie	10
3.3 Moderne Devotie	11
3.4 Performativiteit van spiritualiteit en religieus leven in een seculiere tijd	15
3.4.1 Maatschappelijke spiritualiteit.....	15
3.4.2 Spiritualiteit van het religieus leven	20
3.4.3 Bronnen van de Karmelitaanse spiritualiteit.....	21
4 Begeleiding onderzoek.....	24
4.1 Begeleiding promotieonderzoek.....	24
4.2 Overige begeleiding.....	24
5 Deelname aan congressen e.d.....	25
6 Wetenschappelijke functies, vormen van samenwerking en redactielidmaatschappen	27
VORMING EN ONDERWIJS	31
Onderwijsactiviteiten in 2013	31
1 Colleges in curricula Wetenschappelijk Onderwijs, Hoger Beroepsonderwijs, postdoctoraal onderwijs	31
2 School voor Spiritualiteit	33
3 Overig cursus- en vormingswerk.....	34
4 Begeleiding Scripties.....	38
4.1 Masterscripties.....	38
4.2 Eindsripties School voor spiritualiteit	38
5 Publicaties docenten School voor spiritualiteit	39
FEITELIJKE OPBOUW VAN HET INSTITUUT PER 31-12-2013.....	40

VOORWOORD

Dit verslag bevat een volledig overzicht van de gezamenlijke output van de medewerkers van het Titus Brandsma Instituut in 2013.

Eerst komt het wetenschappelijk deel aan bod, dat bestaat uit zes paragrafen. Na een summier overzicht van het wetenschapsplan (1), en een kort verslag van de vorderingen van de webcommunity Spirituality International (2), volgt een uitgebreid verslag van de afzonderlijke onderzoeksprojecten per medewerker, met een opsomming van de bijbehorende publicaties (3), een overzicht van de betrokkenheid van medewerkers bij lopend promotie-onderzoek in 2013 (4), een overzicht van hun participatie aan wetenschappelijke congressen en dergelijke (5), en een opsomming van de wetenschappelijke functies die ieder van hen in 2013 heeft vervuld, alsmede van hun redactielidmaatschappen (6). De ordening van de onderzoeksoutput in vier aandachtsgebieden komt overeen met de opbouw van het nieuwe wetenschapsplan van het Titus Brandsma Instituut (3.1 t/m 3.4), dat per 2013 is begonnen: *Contemplatio in actione*. Centraal in het wetenschapsplan staat de reflectie op de menselijke zoektocht naar God (de Godsvraag) in verleden en heden, zowel wat betreft de innerlijke beleving (*contemplatio*) als de uiterlijke vormgeving (*actio*). Met het nieuwe programma wordt ook de band tussen de onderzoeks- en de onderwijsactiviteiten van het instituut verder versterkt.

Na het wetenschappelijk deel volgt een rapportage van de onderwijsactiviteiten van de stafleden van het instituut, die vooral betrekking heeft op de School van Spiritualiteit. In september 2013 ging een nieuwe tweejarige collegecyclus van de School van start, de vijfde alweer.

Na de onderwijsrapportage volgt nog een overzicht van de personele opbouw van het instituut per 31 december 2013. In het jaarverslag over 2012 werd al bekend gemaakt dat twee leden van het dagelijks en twee leden van het algemeen bestuur waren afgetreden, respectievelijk prof. dr. J.R.T.M. Peters, ir. J.G.H. de Vaan, mw. drs. M.-L. van Wijk-van de Ven en drs. H. van Geene. In maart 2013 kwamen voor hen vijf nieuwe bestuursleden in de plaats, twee in het dagelijks en drie in het algemeen bestuur, respectievelijk: prof. dr. C. Jansen (voorzitter), dr. A. van Berkum (penningmeester), mw. drs. M.-L. Fisscher-Peters, mw. Drs. C. van den Heuvel en drs. B. Huitema. Begin september traden twee nieuwe collega's in tijdelijke dienst om het project Maatschappelijke Spiritualiteit te versterken, dr. H. Westerink en dr. Th. Quartier. Zij zullen zich zowel met de theorievorming, praktijkonderzoek als de verdere uitbouw van het onderwijs- en vormingswerk van het instituut bezighouden. In oktober is onze secretaresse, mw. M. de Baan, op ziekteverlof gegaan. Als tijdelijke vervanger fungeert vanaf november mw. M. van Ballegooijen. Op 1 december namen de collega's afscheid van dr. Frits Mertens, die met prepensioen is gegaan na een dienstverband van negentien jaar. In die periode heeft Frits zich ingezet voor zowel onderwijs als onderzoek, met een toespitsing op de School van Spiritualiteit.

In het verslagjaar heeft het instituut zich op verschillende wijzen aan de buitenwereld gepresenteerd. Zoals gebruikelijk waren er de jaarlijkse Titus Brandsma lezing (op 7 juni, gehouden door drs. M. Van Hecke) en de mystieke week (van 1 t/m 4 juli, verzorgd door dr. L. van Aalsum). Daarnaast waren er studiedagen en dergelijke die door of mede door het instituut werden georganiseerd. Een aangename verrassing voor het instituut was de bekendmaking tijdens de Nacht van de Theologie op vrijdag 21 juni dat Kees Waaijman de Theologie Publicatieprijs 2013 had gewonnen met zijn boek *Hoe streelt jouw zegging mijn gehemelte. De spiritualiteit van psalm 119*.

Dit verslag over de output van onderzoek en onderwijs in 2013 is vervaardigd door drs. H. Rutten, onder supervisie van dr. Ch. Caspers.

WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

1 Wetenschappelijke activiteiten in 2013, inleiding

Contemplatio in actione

Het aan het instituut beoefende onderzoek werd in 2013 verricht binnen welomschreven projecten, die op hun beurt weer bij een bepaald ‘aandachtsgebied’ hoorden. Zowel binnen als tussen de aandachtsgebieden werden werkzaamheden op elkaar afgestemd; verschillende onderzoekers participeerden bovendien aan meer dan één projectgroep. Alle projecten ressorteerden onder het nieuwe wetenschapsplan *Contemplatio in actione* (2013-2017). In 2013 fungeerden de maandelijkse *collationes* (zie hieronder) als inhoudelijke bijeenkomsten van medewerkers van het Titus Brandsma Instituut met collega’s van de Faculteit FTR en genodigden ‘van buiten’.

Aandachtsgebieden

De rapportage van de output in 2013 is geordend volgens vier aandachtsgebieden, die grotendeels overeenkomen met de specialismen die het Titus Brandsma Instituut in huis heeft en waarmee het zich al een hele reeks van jaren aan de buitenwereld presenteert. Nieuw is wel de grotere afstemming op ‘Maatschappelijke spiritualiteit’ (zie § 3). Het betreft achtereenvolgens:

- (1) Bijbelse spiritualiteit
- (2) Mystiek/mystagogie
- (3) Moderne Devotie
- (4) Performativiteit van spiritualiteit en religieus leven in een seculiere samenleving
 - (4.1) Maatschappelijke spiritualiteit
 - (4.2) Spiritualiteit van het religieus leven
 - (4.3) Bronnen van de Karmelitaanse spiritualiteit

Volgens bovenstaande volgorde van aandachtsgebieden worden alle individuele projecten in het verslag vermeld, zodat precies te zien is wie in 2013 met welk project bezig was en met hoeveel tijdsbesteding. Indien geen eindtermijn staat aangegeven, geldt in beginsel dat ieder project loopt tot eind 2017, wanneer *Contemplatio in actione* zal aflopen.

Collatio

In het verslagjaar is de traditie voortgezet om elke maand een samenspraak, *collatio*, te houden rond een spiritualiteitswetenschappelijk relevant thema. Gemiddeld waren er zo’n veertien deelnemers per *collatio*, merendeels medewerkers van het instituut, met enkele collega’s van de Faculteit Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen en andere genodigden. De excentrische huisvesting aan het Toernooiveld was er misschien mede debet aan dat het gemiddeld aantal deelnemers lager was dan in 2011 en 2012.

- 4 februari: prof.dr. P.J.A. Nissen (Faculteit FTR), ‘Op zoek naar spirituele praktijken. De demarginalisering van spirituele stromingen in het Nederlandse religieuze landschap’.
- 8 april: dr. Th. Quartier (Faculteit FTR): ‘Benedictijnse impulsen’.
- 6 mei: S. Kabisch MA (Universität Hildesheim), ‘Nicolaus Cusanus, Giovanni Pico della Mirandola, Jacques Derrida: premodern, modern, postmodern?’

- 20 juni: Collatio extra *Postmoderne mystici: Occupy als Kritische Spiritualiteit?*

In het intellectuele debat dat door de acties van de Occupy-beweging in 2011 en 2012 op gang is gebracht, werd meer dan eens gewezen op belangrijke spirituele motieven die het spreken en denken van deze beweging begeleiden. Het debat over de Occupy-beweging heeft een element van de christelijke traditie weer naar boven gebracht dat de afgelopen twintig jaar uit de belangstelling was geraakt: de fundamenteel maatschappijkritische inzet van de spiritualiteit. Bij deze studiemiddag ging de discussie vooral over de vraag of we de Occupy-beweging kunnen beschouwen als een uiting van kritische spiritualiteit. Kan Occupy een aanzet vormen om het veld van maatschappelijke tegenbewegingen verder te gaan? Op het programma stonden vier voordrachten, afgewisseld met discussie:

- Eveline van Buijtenen, *Occupy als religieuze tegenbeweging?*
- Hein Blommestijn: *Mystiek anarchisme*
- Pieter Lemmens: *Mystiek, kritiek en revolutie*
- Inigo Bocken: *Revolutie en spiritualiteit bij Ernesto Cardenal*

- 2 september: prof. dr. P.J.M. van Tongeren (Faculteit FTR), 'Leven is een kunst. Over morele ervaring, levenskunst en deugdethiek'.

- 7 oktober: dr. B van Stokkum, (Faculteit Rechtsgeleerdheid RU), 'Publieke vergeving'

- 4 november: prof. dr. Tj. van Knippenberg (emeritus Theologische Faculteit Tilburg), 'Spiritualiteit – Vincentiaanse spiritualiteit – hier en nu'.

- 2 december: dr. H. Westerink, 'De verschrikkelijke geschiedenis van Franciscus Spira'.

Titus Brandsma Lezing, Mystieke Week, studiedagen en dergelijke.

De belangrijkste publieksmanifestaties in 2013 waren, volgens de traditie van het instituut, de Titus Brandsma Lezing en de Mystieke Week.

De 20ste Titus Brandsma Lezing werd op 7 juni in de Nijmeegse Stevenskerk uitgesproken door Mw. M. Van Hecke, directeur-generaal van het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs. Mede omdat het verslagjaar in het teken stond van Maatschappelijke Spiritualiteit, luidde de titel van haar lezing: *Getuig met fierheid, zonder arrogantie. De relevantie van religie voor onderwijs en samenleving*. De digitale versie van de lezing staat op de website van het instituut: www.titusbrandsmainstituut.nl (> uitgaven > E boeken). Na afloop van de lezing nam het instituut afscheid van twee oud-leden van het dagelijks bestuur, prof. dr. J. Peters en ir. J. de Vaan.

Van maandag 1 tot en met donderdag 4 juli werd de Mystieke Week verzorgd door mw. dr. L. van Aalsum: *Het lied van de eenheid. Bijbelse beroering in een spiritueel geschrift*. Voor de vele deelnemers opende zij een mystieke tekst, *Het lied van de eenheid* van een joodse denker uit het middeleeuwse Rijnland.

Van de studiedagen en dergelijke die door of mede door het instituut zijn georganiseerd in 2013, worden er hier drie vermeld. Op 18 september organiseerde het Titus Brandsma Instituut, i.s.m. het Soeterbeeck Programma, in de Nijmeegse Titus Brandsma Gedachteniskerk een drukbezochte lezingenavond over 'De praktische mystiek van Hildegard van Bingen (1098-1179)'. Haar mystieke teksten, poëzie, geneeskundige werk en politiek betrokken activiteiten ademen alle dezelfde holistische en praktische geest. Daarin schuilt haar zeggingskracht voor de hedendaagse tijd. Namens het instituut traden dr. I. Bocken en dr. Th. Quartier als sprekers op.

Op 22 november organiseerde het instituut, i.s.m. de gemeente Kranenburg en het Katholisches Bildungsforum Kleve, in Kranenburg (D) de, eveneens drukbezochte, *Katharinentag*, met als thema: 'Geld en goed' ('Geld und Gut'). Volgens de formule van deze tweejaarlijkse manifestatie werd langs verschillende invalshoeken een hedendaags thema

behandeld – hier de vraag: in hoeverre is het financieel-economisch systeem een bedreiging van diverse spirituele invullingen van het leven – waarbij de programmaleiding en de sprekers zich hebben laten inspireren door het gedachtegoed van de Moderne Devotie. In het middagprogramma traden, naast andere sprekers, namens het instituut dr. I. Bocken, dr. Th. Quartier en dr. Ch. Caspers op. Na het middagedeelte volgden een concert en een diner, waarna de Duitse natuurfilosoof Ernst Ulrich von Weizsäcker een lezing hield, getiteld ‘We moeten het doen met de ene aarde die we hebben’.

Van 13 tot en met 15 december vond in Schwerte (D) het tiende symposium ‘Laienspiritualität’ plaats. Dit symposium werd georganiseerd door het Titus Brandsma Instituut en de Katholieke Akademie Schwerte. ‘Laienspiritualiteit’ is methodologisch gezien het kernstuk van ‘Maatschappelijke Spiritualiteit’; in het afgelopen decennium heeft de vaste groep deelnemers gewerkt aan een corpus van methodes. Thema van het symposium was ‘Beeld van God’.

Overlegstructuur

Als overlegstructuur voor onderzoekswerkzaamheden functioneerden naast de eigen projectgroepen met name de bijeenkomsten van de wetenschapscommissie, die in het verslagjaar vergaderde op 18 februari, 10 maart, 29 april, 18 oktober en 30 oktober. Voorts was er de jaarlijkse vergadering van de Wetenschappelijke Adviesraad (WAR), in 2013 was dat op 31 mei. Ook in de algemene stafvergadering op 18 juni en de vergadering van de wetenschappelijke staf op 29 oktober is het nieuwe wetenschapsplan *Contemplatio in actione* uitvoerig ter sprake gekomen.

2 Spirituality International (Spirin)

In 2013 is Spirin verder uitgebouwd. Spirin is de digitale werkplaats van het instituut waarbinnen wetenschappelijke instrumenten en inhoudelijke bijdragen worden ontwikkeld en beschikbaar gesteld. Van de vijf pijlers van deze werkplaats – te weten: *Network, Encyclopedia, Learning, Bibliography, Bulletin board* – is in dit jaar primair aan de *Encyclopedia* gewerkt.

De studie van de spiritualiteit vraagt om een multi-dimensionale benaderingswijze. Daarom is de *Encyclopedia* onderverdeeld in tien dimensies, die telkens overeenkomen met een invalshoek van waaruit spiritualiteit kan worden bestudeerd: *arts, connections, disciplines, forms, processes, professions, texts, theories, things, words*. Spiritualiteit kent immers vele verschijningsvormen en wordt bestudeerd vanuit verschillende disciplines: dankzij *Encyclopedia* worden deze vormen overzichtelijk gemaakt in hun onderlinge samenhang, kunnen ontwikkelingen en discoursen beter worden gevolgd, en kunnen hiaten in het onderzoeksveld worden blootgelegd.

Er is in 2013 verder gewerkt aan de reeds lopende projecten. De meeste aandacht kreeg in het verslagjaar het psalmenproject. Nadat in 2012 de contouren ervan binnen Spirin gestalte hadden gekregen, is nu vooral inhoud toegevoegd: denk aan psalmcommentaren, woordstudies en liturgische toepassingen. Met de hulp van Leon Teubner werken aan dit psalmenproject Kees Waaijman, Ad de Keyzer en Anne-Marie Bos, elk vanuit de eigen expertise.

In 2013 heeft Pierre Humblet binnen Spirin verder gewerkt binnen het onderzoeksveld ‘Roeping’. Cees Bartels en Kees Waaijman hebben gewerkt aan de vertaling en de uitleg van gedichten van Jan van het Kruis. Mariska van Beusichem werkt al een aantal jaar binnen Spirin aan haar proefschrift. Anne-Marie Bos heeft binnen de werkplaats rond de profeet Elia verder gewerkt aan het onderdeel ‘afbeeldingen’.

Voor het mogelijke gebruik van Spirin voor studiedagen is de Katharinentag in Kranenburg een paradigma. Alle informatie betreffende deze tweejaarlijkse studiedag in november wordt via Spirin beschikbaar gesteld.

Ook zijn in 2013 nieuwe werkplaatsen gestart binnen de *Encyclopedia*. De eerste werkplaats is onder leiding van Inigo Bocken en Anne-Marie Bos geopend voor onderzoek naar kunst en spiritualiteit. In deze werkplaats wordt zowel gewerkt aan een theoretisch kader, de ontwikkeling van werkmethoden, als aan een heel scala aan paradigma’s. De tweede nieuwe werkplaats is gewijd aan de naamgever van het instituut, Titus Brandsma. Binnen deze werkplaats worden teksten van hem opgenomen, bestudeerd en becommentarieerd.

Enkele teksten van Kees Waaijman kunnen als afgerond worden beschouwd. Het betreft:

- Psalmcommentaren 120-134. [https://www.spirin.org/Psalmcommentaren_\(Waaijman\)/120-134](https://www.spirin.org/Psalmcommentaren_(Waaijman)/120-134).
- Psalmcommentaren 131. [https://www.spirin.org/Psalmcommentaren_\(Waaijman\)/131/2013](https://www.spirin.org/Psalmcommentaren_(Waaijman)/131/2013).
- Psalmcommentaren 133. [https://www.spirin.org/Psalmcommentaren_\(Waaijman\)/133/2013](https://www.spirin.org/Psalmcommentaren_(Waaijman)/133/2013).
- Inleiding op de gedichten. https://www.spirin.org/Jan_van_het_Kruis_-_geschriften/01_Gedichten/00-00_Inleiding
- Geestelijk Hooglied A. https://www.spirin.org/Jan_van_het_Kruis_-_geschriften/01_Gedichten/00-01_Geestelijk_hooglied_A
- Donkere Nacht. https://www.spirin.org/Jan_van_het_Kruis_-_geschriften/01_Gedichten/00-03_Donkere_nacht

3 Rapportage van de onderzoeksoutput

3.1 Bijbelse spiritualiteit

J.M. Bos

Project: Spirituality and Art

Omvang: 0,75 fte

(1) Elijah (Elia) (0,35 fte)

Verricht onderzoek: in dit onderzoeksjaar is de receptie van de Eliaverhalen bestudeerd, voornamelijk in de karmelitaanse traditie. Enkele teksten en een aantal nieuwe afbeeldingen zijn bestudeerd en becommentarieerd. Speciale aandacht is hierbij besteed aan de verhalen over de rol die Elia speelt 'na zijn hemelvaart'.

(2) Art (Kunst) (0,2 fte)

Verricht onderzoek: 1. Op Spirin is een werkplaats ingericht voor dit onderzoek naar spiritualiteit en kunst. 2. Er zijn verschillende paradigma's uitgewerkt ten dienste van vormingsactiviteiten en artikelen. 3. Er is gewerkt aan de ontwikkeling van een methode om vanuit het oogpunt van spiritualiteit, beelden te laten werken.

(3) Psalms (Psalmen) (0,2 fte)

Verricht onderzoek: elf psalmen zijn bestudeerd met het oog op het geven van onderwijs en vormingsactiviteiten. Daarnaast is verder gewerkt aan de werkruimte voor psalmstudie op SPIRIN.

Vanaf 2014 zal een gedeelte van dit onderzoek vallen het project 'Maatschappelijke spiritualiteit'.

Geplande output: in 2017 is een boek over Elia voorzien, daarnaast onder meer publicaties in Spirin.

Wetenschappelijke publicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

– Discernment in 1 Kings 19:1-18. Biblical Spirituality in Works of Art. In P. G. R. de Villiers (Ed.), *The Spirit That Guides. Discernment in Bible and Spirituality* (Acta Theologica Supplementum; ISSN 1015-8758, Vol. 17) (pp. 50-68). Bloemfontein: University of the Free State.

Vakpublicatie (Artikel)

– Elia hoorde. Een stem van stilte. *Herademing*, 21(80), 42-46.

– (samen met C.J. Waaijman) God leeft, voor wiens gelaat ik sta. 1 Koningen 17 – 2 Koningen 2. *Interpretatie. Tijdschrift voor bijbelse theologie*, 21(5), 33-36.

Populariserende publicatie (Artikel)

– Uit ons kunstbezit. De kruisweg in Boxmeer. *Achter de Karmel*, 25(1), 20-21.

– Uit ons kunstbezit. Mantelmadonna Zenderen. *Achter de Karmel*, 25(2), 11-13.

– Uit ons kunstbezit. Titus Brandsma. *Achter de Karmel*, 25(3), 14-16.

– Uit ons kunstbezit. Dionysius de Karthuizer. *Achter de Karmel*, 25(4), 11-13.

– Uit ons kunstbezit. Titus Brandsma Oss. *Achter de Karmel*, 25(5), 20-21.

Boekbespreking

- C. Vander Stichele & H. S. Pypers, *Text, Image, & Otherness in Children's Bibles. What is in the Picture?* Semeia Studies 56. Atlanta: Society of Biblical Literature, 2012, 364 p., ISBN 9781589836617. *Tijdschrift voor Theologie*, 53(1), 99-100.

C.J. Waaijman

Project: Spiritualiteit van de Psalmen

Omvang: 0,3 fte

Verricht onderzoek: Binnen Spirin vervaardigde de onderzoeker een vertaling met uitleg van de bundel Psalmen 120-134, tevens voorzien van een inleiding. Vanaf 2014 wordt het onderzoek naar de Psalmen voortgezet en geïntensiveerd.

Geplande output: publicaties in Spirin en elders.

Wetenschappelijke publicatie (boekdeel-hoofdstuk)

- Discernment and Biblical Spirituality. An Overview and Evaluation of Recent Research. In P. G. R. de Villiers (Ed.), *The Spirit That Guides. Discernment in Bible and Spirituality* (Acta Theologica Supplementum; ISSN 1015-8758, Vol. 17) (pp. 1-12). Bloemfontein: University of the Free State.
- Discernment. The compass on the High Sea of Spirituality. In P. G. R. de Villiers (Ed.), *The Spirit That Guides. Discernment in Bible and Spirituality* (Acta Theologica Supplementum; ISSN 1015-8758, Vol. 17)(pp. 13-24). Bloemfontein: University of the Free State.

Vakpublicatie (artikel)

- (samen met J.M. Bos) God leeft, voor wiens gelaat ik sta. 1 Koningen 17 – 2 Koningen 2. *Interpretatie. Tijdschrift voor bijbelse theologie*, 21(5), 33-36.
- Psalmen ontketenen de ziel. *Speling*, 65(1), 85-91.
- Waarom Psalm 119, 'de saaiste psalm', mij boeit. *Speling*, 65(4), 67-73.

P.H.M. Welzen

Project: Spiritualiteit van het Nieuwe Testament

Omvang: 0,55 fte

Verricht onderzoek: De onderzoeker heeft het tweede deel en een aantal hoofdstukken van het derde deel van zijn boek over Bijbelse spiritualiteit voltooid. Hij heeft onderzoek gedaan naar de eigen spirituele hermeneutiek van het Lucasevangelie en daarover een publicatie voorbereid.

Geplande output: in 2014 is het manuscript over *Biblical Spirituality. Contours of a Discipline. Tekst klaar*. Daarna vertaling en uitgave. Een tweede boek over *Het Nieuwe Testament. Inleiding en Methoden*, is in voorbereiding. Volgens planning is het manuscript klaar in 2018.

Wetenschappelijke publicatie (Artikel)

- Spiritualiteit in het Lucasevangelie. Verwachting en volharding. *Acta Theologica*, 33(1), 294-314.
- Onderscheiding der geesten in Marcus. *Acta Theologica*, 33(2), 276-291.

Wetenschappelijke publicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

- A Hermeneutic of Justice. Justice as Discernment in Matthew. In P. G. R. de Villiers (Ed.), *The Spirit That Guides. Discernment in Bible and Spirituality* (Acta Theologica Supplementum; ISSN 1015-8758, Vol. 17) (pp. 89-109). Bloemfontein: University of the Free State.

Vakpublicatie (artikel)

- De dynamiek van de uittocht in Lucas. *Interpretatie. Tijdschrift voor bijbelse theologie*, 21(3), 34-36.
- Gods liefde is in ons volmaakt geworden. Liefde in 1 Johannes. In C. Caspers & K. Waaijman, *De wortels, de twijgen en de vruchten van de boom. De Vincentiaanse liefde in de spiritualiteit van de Dochters van Maria en Joseph* (pp. 23-44). Baarn: Adveniat, ISBN 9789491042669 (ook in het Indonesisch: *Kasih Allah Telah Disempurnakan di Dalam Kita. Kasih dalam Surat 1 Yohanes*. In C.M.A. Caspers & C.J. Waaijman, *Akar, Ranting, dan Buah dari Pohon Kehidupan. Cinta Kasih Vincensian dalam Spiritualitas Kongregasi Suster Putri Maria dan Yosef* (pp. 23-44) Yogyakarta: Kanisius, ISBN 9789792136234).

3.2 Mystiek/Mystagogie

H.H. Blommestijn

Project: Processen van omvorming

Omvang: 0,4 fte

Verricht onderzoek: In 2013 is onderzoek verricht naar enkele hedendaagse spirituele autobiografieën. De onderzoeker functioneert afhankelijk van de situatie als adviseur voor publicatie, als redacteur, inleider of commentator.

Project: Kritische uitgave van Jean de Saint-Samson

Omvang: 0,2 fte

Voortgang onderzoek: dit project dat vele jaren stil lag, is vanaf september 2013 weer opgenomen.

Geplande output: in 2014 was de publicatie van een volgend deel van de werken van Jean de Saint-Samson gepland; dat wordt 2015.

Vakpublicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

- Inleiding. In *Mink de Vries. Mystiek aan de IJssel. Biddend leven* (pp. 13-24). Zoetermeer: Boekencentrum Uitgevers, ISBN 9789023927303.
- Thuiskomen in het pure zijn [nabeschouwing]. In *Carine Philipse. Jij zingt in mij Jouw naam. Mystiek dagboek. Bloemlezing* (pp. 319-329). Leeuwarden: Discovery Books, ISBN 9789077728253.

Vakpublicatie (Artikel)

- Inwoning Gods in het meest innerlijke van ons wezen. *Herademing*, 21(82), 30-34.
- Caterina van Genua. Vasten als onstuitbaar verlangen. *Speling*, 65(3), 75-81.
- Lezen als een mystieke weg. *Speling*, 65(4), 81-85.

J.A. Huls

Project: Mystagogische processen van omvorming

Omvang: 0,8 fte

Verricht onderzoek: In het verslagjaar heeft de onderzoeker gewerkt op therapeutische basis. Hij heeft teksten van Søren Kierkegaard geanalyseerd. Gewerkt is aan een boek (zie hieronder) en aan enkele analyses van mystieke teksten.

Geplande output: In 2014 zal van de hand van de onderzoeker een boek verschijnen met de analyse van een tekst van Kierkegaard over het lezen van de Bijbel (de eerste toespraak in Kierkegaards boekje *Tot zelfonderzoek, mijn tijdgenoten aanbevolen*).

Wetenschappelijke publicatie (Boek)

– *The Minne-Journey. Beatrice of Nazareth's 'Seven Ways of Minne'. Mystical Process and Mystagogical Implications* (Fiery Arrow, Vol. 9) (333 pp.). Leuven: Peeters, ISBN 9789042921894.

Wetenschappelijke publicatie (Boekredactie)

– Huls, J. A. (Ed.). *Titus Brandsma. In Search of Living Water. Essays on the Mystical Heritage of the Netherlands* (Fiery Arrow, Vol. 10)(373 pp.). Leuven Peeters 2013, ISBN 9789042929760.

Vakpublicatie (Artikel)

– Biddend stil worden voor Gods Woord – Kierkegaard. *Speling*, 65(1), 98-103.
– Geduld in verwachting – Kierkegaard. *Speling*, 65(2), 81-87.

Populariserende publicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

– Liefhebben, het lijkt zo simpel... In M. van Beusichem (Ed.), *Thomas a Kempis [Glossy]* (p. 28-29). Zoetermeer: Boekencentrum, ISBN 9789023926573.

L.G. Swart, onderzoeker namens de Nederlandse Karmel

Project: Middeleeuwse mystiek.

Omvang: 0,2 fte

Verricht onderzoek: in het verslagjaar heeft de onderzoeker zich beziggehouden met het voorbereiden van een inleiding Middeleeuwse mystiek ten behoeve van cursussen en lezingen.

C.J. Waaijman

Project: De mystiek en de mystagogie in de gedichten van Jan van het Kruis

Omvang: 0,1 fte

Verricht onderzoek: in het verslagjaar heeft de onderzoeker een inleiding op de gedichten geschreven en de uitleg van twee centrale gedichten beproeft.

Geplande output: publicaties in Spirin en elders.

3.3 Moderne Devotie

C.M.A. Caspers

Project: De strijdende en pelgrimerende kerk

Omvang: 0,15 fte (tot 2014; daarna 0,1 tot 2015)

Verricht onderzoek:

In het verslagjaar zijn enkele artikelen afgerond en is i.s.m. R.H.F. Hofman gewerkt aan een boek over Liduina van Schiedam en i.s.m. P.J. Margry (KNAW, Meertens Instituut) aan een boek over de Heilige Stede te Amsterdam. Het manuscript van een bundel over libri ordinarii i.s.m. L. van Tongeren is afgerond.

Geplande output:

Samen met L. van Tongeren (UvT): *Unitas in pluralitate. Libri ordinarii als Quelle für Kulturgeschichte – Libri ordinarii as Source for Cultural History* (verschijnt eind 2014); samen met R.H.F. Hofman, *Het leven en voortleven van Liduina van Schiedam* (verschijnt eind 2014); vier bijdragen in wetenschappelijke bundels.

Wetenschappelijke publicatie (Artikel)

- In the Eyes of Others. The Modern Devotion in Germany and the Netherlands. Influencing and Appropriating. *Church History and Religious Culture*, 93(4), 489-503.
- Über die Schwelle. Mittelalterliche Liturgie am Kirchenportal. *Liturgisches Jahrbuch*, 63(1), 63-80.

Wetenschappelijke publicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

- De mis van Adriana en Adrianus. Een pastoor en een ‘gewone gelovige’ aan de slag met goede geesten. In J. Franken (Ed.), *Heksen en heksenvervolging in de Kempen* (Centrum voor de studie van Land en Volk van de Kempen Vol. 28)(pp. 83-91). Herenthals/Roosendaal: Centrum voor de studie van Land en Volk van de Kempen.

Vakpublicatie (Artikel)

- Bidden onderweg. Over pelgrimage en bedevaart. *Speling*, 65(1), 53-59.

Vakpublicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

- Hemels Brood. Thomas van Kempen over de eucharistie. In C. M. A. Caspers, A. Leys & P. Versnel-Mergaerts (Eds.), *Zijn lichaam worden. Leven uit de rijkdom van de eucharistie* (pp. 41-51). Heeswijk: Berne Media/Uitgeverij abdi van Berne, ISBN 9789089720580.
- Wessel Gansfort. In K. Pollmann & W. Otten (Eds.), *The Oxford Guide to the Reception of Augustine* (pp. 1895-1896). Oxford: University Press, ISBN 9780199299164.

Vakpublicatie (Boekredactie)

- Caspers, C. M. A., Leys, A., & Versnel-Mergaerts, P. (Eds.). *Zijn lichaam worden. Leven uit de rijkdom van de eucharistie* (88 pp.). Heeswijk: Berne Media/Uitgeverij abdi van Berne, ISBN 9789089720580.

Populariserende publicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

- Brood uit de hemel. Mystiek en mysterie bij Thomas. In M. van Beusichem (Ed.), *Thomas a Kempis [Glossy]* (pp. 48-49). Zoetermeer: Boekencentrum, ISBN 9789023926573.

Boekbespreking

- Charles Freeman, *Holy Bones, Holy Dust. How Relics Shaped the History of Medieval Europe*. New Haven, CT: Yale University Press, 2011, 306 p., ISBN 9780300125719. *The Journal of Religion*, 93(2), 223-224.
- Roger Janssen, *Oord van helder licht. 800 jaar Orde van het Heilig Kruis (1210-2010)*. Cuijk en Sint Agatha: Europese kruisherengprovincie Theodoor van Celles, 2010, 384 p., ISBN 9789081532204. *Noordbrabants historisch jaarboek*, 30, 210-211.
- Bart Minnen (Ed.), *Den Heyligen Sant al in Brabant. De Sint-Martinuskerk van Wezemaal en de cultus van Sint-Job 1000-2000*, 2 delen. Averbode: Altiora, 2011, 356 en 348 p., ISBN 9789031733422. *Noordbrabants historisch jaarboek* 30, 213-214.
- Vera Hoorens, *Een ketterse arts voor de heksen. Jan Wier (1515-1588)*. Amsterdam: Bert Bakker, 2011, 640 p., ISBN 9789035137547. *Noordbrabants historisch jaarboek*, 30, 224.
- Ludo Milis, *Van waarheden en werkelijkheid. De opvattingen van de middeleeuwen in het blikveld van nu*. *Middeleeuwse Studies en Bronnen* 128. Hilversum: Verloren, 2011, 160 p., ISBN 9789087042202. *Trajecta* 21 [2012], 396-397.
- *Living Saints of the Thirteenth Century. The Lives of Yvette, anchoress of Huy; Juliana of Cornillon, author of the Corpus Christi feast; and Margaret the lame, anchoress of Magdeburg*. Translations by Jo Ann McNamara, Barbara Newman, Gertrud Jaron

- Lewis and Tilman Lewis. *Medieval Women, Texts and Contexts 20*. Turnhout: Brepols, 2011, 416 p., ISBN 9782503520773. *Trajecta 21 [2012]*, 397.
- Hildo van Engen & Gerrit Verhoeven (Eds.), *Monastiek observantisme en Moderne Devotie in de Noordelijke Nederlanden. Middeleeuwse Studies en Bronnen 110*. Hilversum: Verloren, 2008, 272 p., ISBN 9789087040062. *Trajecta 21 [2012]*, 397-398.
 - Martine Delaveau & Yann Sordet (Eds.), *Édition et diffusion de l'Imitation de Jésus-Christ (1470-1800). Études et catalogue collectif*. Paris: Bibliothèque nationale de France / Bibliothèque Mazarine, 2011, 518 p., ISBN 9782717724899 / 9791090853003. *Trajecta 21 [2012]* 398-399.
 - Martine Delaveau & Yann Sordet (Eds.), *Un succès de librairie européen, l'Imitatio Christi 1470-1850*. Parijs: Bibliothèque Mazarine / Éditions des Cendres, 2012, 198 p., ISBN 9791090853010 / 9782867421945. *Trajecta 21 [2012]* 400.
 - Paul D'Hollander & Claude Langlois (Eds.), *Foules catholiques et régulation romaine. Les couronnements des vierges de pèlerinage à l'époque contemporaine (XIXe et XXe siècles)*. Actes du colloque de Limoges (22-23 octobre 2009). Limoges: Presses Universitaires de Limoges, 2011, 270 p., ISBN 9782842875534. *Trajecta 21 [2012]* 403-404.
 - Luc Dequeker, *Het Mysterie van het Lam Gods. Filips de Goede en de Rechtvaardige Rechters van Van Eyck*. *Annua Nuntia Lovaniensia 63*. Leuven: Peeters, 2011, X-286 p., ISBN 9789042924642. *Trajecta Portal*, geplaatst 12 augustus 2013.

R.Th.M. van Dijk

Project: Salome Sticken (1369-1449) en de oorsprong van de Moderne Devotie (tot 2015)
Omvang: 0,4 fte

Verricht onderzoek: Het project is in 2013 gestaag voortgezet.

Geplande output: in 2014 wordt het manuscript over Salome Sticken voltooid. Publicatie is voorzien in de reeks *Bibliotheca Dissidentium Neerlandicorum* van de Coornhert Stichting.

Wetenschappelijke publicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

- Tussen kartaizers en cisterciënzers. De brieven van Geert Grote aan de abdij van Kamp. With an English summary. In S. J. Molvarec & T. Gaens (Eds.), *A Fish Out of Water? From Contemplative Solitude to Carthusian Involvement in Pastoral Care and Reform Activity. Proceedings of the Symposium Ordo pre ceteris commendatus, Held in Zelem, Belgium, September 2008* (Miscellanea Neerlandica, Vol. 41 / Studia Cartusiana, Vol. 2) (pp. 127-163). Leuven: Peeters, ISBN 9789042929807.

Vakpublicatie (Artikel)

- Afscheid in verwachting. Zevende zondag na Pasen. *Kerugma*, 56(3), 16-21.
- Verwachting in vervulling (Kerstmis – nachtmis). *Kerugma*, 57(1), 28-34.

Populariserende publicatie (Artikel)

- Kloosterpastoraat – Dienst aan de Kerk. *Kerk-Krant Augustijnenkerk Eindhoven*, 18-20.
- Herinneringen aan de familie Gasman. *Werkhovense Verhalen. Ons dorp in de vorige eeuw*, 7, geen pagina's.

Populariserende publicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

- Vernieuwde innigheid. In M. van Beusichem (Ed.), *Thomas a Kempis [Glossy]* (pp. 22-23). Zoetermeer: Boekencentrum, ISBN 9789023926573.
- Voorwoord. In *Rianne Jongstra. Achter de voorkant. Gedachtenbundel* (p. 3). Almelo: Nederlandse Karmelprovincie, ISBN 9789080598447.

Populariserende publicatie (Boekredactie)

- Dijk, R. T. M. van (Ed.). *Prof. dr. Jacques van Ginneken SJ., 'Aldoor een gelukkige mensch'. Herdenkingsrede ter nagedachtenis aan prof. dr. Titus Brandsma O.Carm. gehouden tijdens een bijzondere rouwzitting van de senaat der Katholieke Universiteit Nijmegen op woensdag 23 september 1942. Ingeleid, uitgegeven en geannoteerd door Rudolf van Dijk O.Carm. met een voorwoord door Sanny Bruijns O.Carm.* (Karmelitaanse Vorming, Vol. 22)(24 pp.). Boxmeer: Nederlands Carmelitaans Instituut.

Boekbespreking

- Mink de Vries, Pleidooi voor postmoderne devotie. Navolging vanuit vrijheid en gemeenschap. Zoetermeer: Boekencentrum, 2013, 135 p., ISBN 9789023926689. *Collatie (digitaal)*, 28.
- Charles Caspers, Ad Leys & Petra Versnel-Mergaerts (Eds.), *Zijn lichaam worden. Leven uit de rijkdom van de eucharistie.* Heeswijk: Berne Media, 2013, 88 p., ISBN 9789089720580. *Karmelnieuws Digitaal, Nieuwsbrief 27 juni*, 5-6.
- Anton G. Weiler (Ed.), Arnoldi Gheyloven Roterodami. *Gnotosolitos parvus e codice Seminarii Leodiensis 6 F 18 editus. Corpus Christianorum Continuatio Mediaevalis 212.* Turnhout: Brepols, 2008, CLXXVII, 641 p., ISBN 9782503051215 en ISBN 9782503030005. *Trajecta Portal*, geplaatst 5 augustus 2013.
- Jaap van Moolenbroek en J.A. (Hans) Mol (Eds.) m.m.v. Jakob Loer, *De abtenkroniek van Aduard.* Studies, editie en vertaling. *Middeleeuwse Studies en Bronnen 121.* Hilversum: Verloren; Leeuwarden: Fryske Akademy, 2010, 373 p., ISBN 9789087041168. *Trajecta Portal*, geplaatst 25 juli 2013.
- Susan Folkerts, *Voorbeeld op schrift. De overlevering en toe-eigening van de vita van Christina Mirabilis in de late middeleeuwen.* *Middeleeuwse Studies en Bronnen 124.* Hilversum: Verloren, 2010, 311 p., ISBN 9789087041670. *Trajecta Portal*, geplaatst 15 juli 2013.

R.H.F. Hofman

Project: Opera Omnia van Geert Grote en de Devotio Moderna

Omvang: 0,6 fte

Verricht onderzoek: Gedurende het verslagjaar heeft de onderzoeker zijn werk aan het zg.

'Simoniedossier' (*Scripta contra simoniam et proprietatem*) van Geert Grote voortgezet.

Publicatie is voorzien voor de serie Corpus Christianorum, Continuatio Mediaevalis

(Turnhout: Brepols). Daarnaast heeft hij in 2013 gewerkt aan een vertaling van *Het leven van Liduina van Schiedam*, naar het Latijnse origineel van Thomas van Kempen.

Geplande output: de editie van *Scripta contra simoniam et proprietatem* is gepland in 2016; de uitgave van *Het leven van Liduina van Schiedam* is gepland in 2014. In het verder verloop van het wetenschapsplan zal de onderzoeker zich concentreren op de uitgave van *Gerardi Magni Opera omnia*, inclusief spin-off.

Wetenschappelijke publicatie (Artikel)

- The Early Reception of the Devotio Moderna among the Crutched Friars. *Church History and Religious Culture*, 93(4), 505-534.

Wetenschappelijke publicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

– Latin Grammars and the Structure of the Vernacular Old Irish Auraicept na nÉces. In M. Garrison, A. P. Orbán & M. Mostert (Eds.), *Spoken and Written Language. Relations between Latin and Vernacular Languages in the Earlier Middle Ages. Papers from the Second Utrecht Symposium on Medieval Literacy (Utrecht studies in medieval literacy, Vol. 24)* (pp. 185-198). Turnhout: Brepols, ISBN 9782503507705.

Boekbespreking

– José van Aelst, Vruchten van de Passie. De laatmiddeleeuwse passieliteratuur verkend aan de hand van Suso's Honderd artikelen. *Middeleeuwse Studies en Bronnen* 129. Hilversum: Verloren, 2011. 352 p., ISBN 9789087042226. *Tijdschrift voor Nederlandse taal- en letterkunde*, 129(2), V-VI.

M. Laarmann (geassocieerd onderzoeker)

Wetenschappelijke publicatie (boekdeel-hoofdstuk)

– Seneca the Philosopher. In G. Damschen & A. Heil (Eds.), *Brill's Companion to Seneca. Philosopher and Dramatist* (Brill's Companions in Classical Studies, ISSN 1872-3357) (pp. 53-71). Leiden; Boston: Brill, ISBN 9789004154612.

W.C. Schneider (geassocieerd onderzoeker)

Wetenschappelijke publicatie (boekdeel-hoofdstuk)

– Das cusanische Denken im Malen Jan van Eycks. In T. Müller & M. Vollet (Eds.), *Die Modernitäten des Nicolaus Cusanus. Debatten und Rezeptionen* (Mainzer Historische Kulturwissenschaften, Vol. 4) (pp. 215-250). Bielefeld: Transcript Verlag, ISBN 9783837621679.

Wetenschappelijke publicatie (boekredactie)

– Schneider, W. C. (Ed.). *Cusanus: religionsphilosophische Bezüge* (Coincidentia, Vol. 4.1). Bernkastel-Kues: Kueser Akademie für Europäische Geistesgeschichte, ISSN 1869-9782.
 – Schneider, W. C. (Ed.). *urteilen- sprechen – orientieren* (Coincidentia, Vol. 4.2). Bernkastel-Kues: Kueser Akademie für Europäische Geistesgeschichte, ISSN 1869-9782.

Populariserende publicatie (boekdeel-hoofdstuk)

– Jugendbewegung und George-Nachfolge. Zum Wirken des Dichters Willy Helleman. In P. Stibane & F. Prautzsch (Eds.), *Festschrift Meißner 2013. 100 Jahre Freideutscher Jugendtag auf dem Hohen Meißner* (pp. 171-182). Karlsruhe: P. Stibane, ISBN 9783000435294.

Boekbespreking

– Michael Franz, Tübinger Platonismus. Die gemeinsamen Philosophischen Anfangsgründe von Hölderlin, Schelling und Hegel. Tübingen: Francke Verlag, 2012, 240 p., ISBN 9783772084485. *Coincidentia*, 4(2), 422-428.

3.4 Performativiteit van spiritualiteit en religieus leven in een seculiere tijd

3.4.1 Maatschappelijke spiritualiteit

I.M.K. Bocken

Project: Theorievorming Maatschappelijke spiritualiteit

Omvang: 0,15 fte

Gezocht wordt naar categorieën die de vertaling van de christelijke spiritualiteitstraditie naar de laatmoderne samenleving mogelijk maken. Een belangrijke auteur in dit verband is Michel de Certeau. Zijn studie van de mystiek hangt nauw samen met zijn analyse van maatschappijkritische spiritualiteit vandaag de dag.

In het huidige programma zullen de werkzaamheden van de onderzoeker zich toespitsen op de 'performativiteit van spiritualiteit en religieus leven' en op de maatschappelijke impact van 'contemplatio in actione'.

Geplande output: in 2014 een boek over *Theorie van de maatschappelijke spiritualiteit*, i.s.m. Th. Quartier en H. Westerink. In 2015 staat de uitgave van een boek over burgerschap gepland.

Wetenschappelijke publicatie (Boek)

– *Die Kunst des Sammelns. Philosophie der konjekturalen Interaktion nach Nicolaus Cusanus* (Texte und Studien zur Europäischen Geistesgeschichte, Vol. 6) (226 pp.). Münster: Aschendorff, ISBN 9783402159910 (vertaling en actualisering van *De kunst van het verzamelen. Historisch-ethische inleiding in de conjecturale hermeneutiek van Nicolaus Cusanus*, 2004).

Wetenschappelijke publicatie (Artikel)

– Le rire des mystiques. Der Standpunkt der Kritik. *Coincidentia*, 3(2), 301-326.

Wetenschappelijke publicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

– Die Ritter-Schule. In P. Lemmens e.a (Ed.), *De nieuwe Duitse filosofie* (pp. 132-140).

Amsterdam: Boom, ISBN 9789461059345.

– Hans Blumenberg. In *De nieuwe Duitse filosofie* (pp. 141-148). Amsterdam: Boom, ISBN 9789461059345.

– Praxis der Theorie. Cusanus und die Kritik der Moderne. In T. Müller & M. Vollet (Eds.), *Die Modernitäten des Nikolaus von Kues. Debatten und Rezeptionen*. (pp. 455-467).

Bielefeld: Transcript, ISBN 978383762167.

Vakpublicatie (Boek)

– *Ernesto Cardenal. Wegen naar een kritische spiritualiteit* (72 pp.). Heeswijk-Dinther: Berne Media, ISBN 9789089720641.

Populariserende publicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

– Niet voor sombere januaridagen of toch wel? In M. van Beusichem (Ed.), *Thomas a Kempis [Glossy]* (p. 65). Zoetermeer: Boekencentrum, ISBN 9789023926573.

T. Quartier

Project: Spiritualiteit van een nieuw religieus leven

Omvang: 0,2 fte (1 september 2013 tot 1september 2014)

Verricht onderzoek:

- Veldwerk ten behoeve van vragenlijstonderzoek
- Veldwerk ten behoeve van netwerkontwikkeling
- Schrijfwerkzaamheden artikelen
- Literatuuronderzoek op het gebied van monastieke studies

Geplande output: in 2014 een boek over *Theorie van de maatschappelijke spiritualiteit*, i.s.m. I.M.K. Bocken en H. Westerink. Voorts artikelen en hoofdstukken in boekwerken.

Wetenschappelijke publicatie (Artikel)

- Das monastische liturgische Revival. Orthodoxe Spiritualität heute. *Acta Comparanda*, 2013, 97-106.
- Kontemplatieve Liturgie. Liturgische Spiritualität aus ritueller und monastischer Sicht. *Jaarboek voor Liturgieonderzoek*, 2013, 201-221.
- Islamic Ritual Experts in a Migration Context. Motivation and Authority in the Ritual Cleansing of the Deceased. *Mortality*, 18(3), 235-250.
- Stabilitas als Kontrapunkt. Monastisches Leben und spirituelle Praxis heute. *Studies in Spirituality*, 2013, 81-100.

Wetenschappelijke publicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

- On the Border of Death. Dimensions of Dutch Mourning Rituals. In H. J. M. Venbrux, T. Quartier, C. J. H. Venhorst & B. M. H. P. Mathijssen (Eds.), *Changing European Death Ways* (pp. 191-212). Münster: Lit Verlag, ISBN 9783643900678.

Wetenschappelijke publicatie (Boekredactie)

- Quartier, T., Venbrux, H. J. M., Venhorst, C. J. H., & Mathijssen, B. M. H. P. (Eds.). *Changing European Death Ways* (288 pp.). Münster: Lit Verlag, ISBN 9783643900678.

Vakpublicatie (Artikel)

- Eine liturgische Spiritualität der Trauer. Moderne Trauerkultur und monastische Kontrapunkte. *Communio. Internationale katholische Zeitschrift*, 42(4), 340-356.
- Liturgische tijd. Monastieke contrapunten bij hedendaagse tijdsbeleving. *De Kovel. Monastiek Tijdschrift voor Vlaanderen en Nederland*, 26, 54-63.
- De hemelse handel. Over een liturgische economie. *De Kovel. Monastiek Tijdschrift voor Vlaanderen en Nederland*, 28, 59-63.
- Balans belichamen. Spirituele lichaamssymboliek bij Hildegard van Bingen. *De Kovel. Monastiek Tijdschrift voor Vlaanderen en Nederland*, 29, 30-37.
- Monastieke performances. Verrassende artistieke uitingen vanuit abdijen. *De Kovel. Monastiek Tijdschrift voor Vlaanderen en Nederland*, 30, 38-51.
- Buigen als spirituele lichaamsoefening. *Speling. Tijdschrift voor bezinning*, 65(1), 17-23.
- De vreemde plek. Herontdekking van het waken. *Speling. Tijdschrift voor bezinning*, 65(2), 40-45.
- Door merg en been. Over monastiek vasten. *Speling. Tijdschrift voor bezinning*, 65(3), 35-40.
- De hemel op aarde. Monastiek zoeken naar het hiernamaals. *Tijdschrift voor Geestelijk Leven*, 69(6), 57-66.

Vakpublicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

- Structuur – momenten – betekenis. Benedictijnse aandacht voor tijd in de zorg. In M. Pijnenburg & C. Leget (Eds.), *De tijd, het geld en de wijsheid. Een bezinning op het tijdsprobleem in de gezondheidszorg* (pp. 69-80). Amsterdam: Boom, ISBN 978-94-6236-001-3.

Populariserende publicatie (Artikel)

- Liturgische Spiritualität. Benediktijnse Impulse. *Briefe aus der Abtei Gerleve*, 2013(2), 21-27.
- Vom Sinn des Bleibens. Monastische Stabilitas in Brennpunkten. *Monastische Informationen*, 2013(1), 8-13.

- Mooi en gevaarlijk? De muziek van Hildegard van Bingen. *Open Deur Oecumenisch maandblad*, 79(10), 8-9.

C.J. Waaijman

Project: Grondslagenonderzoek van Maatschappelijke spiritualiteit

Omvang: 0,35 fte

Verricht onderzoek: op basis van het grondslagenonderzoek werd de reflectieve exploratie van het begrip 'ziel' in de sectoren onderwijs, zorg en werk verder ontwikkeld. Binnen het veld van de primordiale spiritualiteit zijn vanuit het grondslagenonderzoek concepten uitgewerkt, met het oog op de samenstelling van een draaiboek met spirituele termen, categorieën en richtlijnen, ten dienste van het praktijkonderzoek (gezondheidszorg, onderwijs en bedrijfsleven), in het kader van maatschappelijke spiritualiteit. Dit onderzoek liep al langer, maar vanaf 2013 worden de werkzaamheden verder toegespitst op performativiteit van spiritualiteit en religieus leven.

Vakpublicatie (boek)

- (samen met C.M.A. Caspers) *De wortels, de twijgen en de vruchten van de boom. De Vincentiaanse liefde in de spiritualiteit van de Dochters van Maria en Joseph* (160 pp.). Baarn/'s-Hertogenbosch: Adveniat, ISBN 9789491042669.
- (samen met C.M.A. Caspers) *Akar, Ranting, dan Buah dari Pohon Kehidupan. Cinta Kasih Vincensian dalam Spiritualitas Kongregasi Suster Putri Maria dan Yosef* (160 pp.) Yogyakarta: Kanisius, ISBN 9789792136234 (vertaling van *De wortels ...*).
- *De getijden in de ruimte van de Karmel – 800 jaar Karmelregel* (37 pp.). Nijmegen: Titus Brandsma Memorial.
- *De Karmelstilte* (Karmelitaanse Vorming, Vol. 11) (26 pp.). Boxmeer: [Fortrass].
- *Laat mij horen jouw stem. Zevenentachtig overwegingen* (210 pp.). Heeswijk: Berne Media, ISBN 9789089720559.

Vakpublicatie (artikel)

- Een wakkere geest. *Speling*, 65(2), 69-74.
- Om het leven te ontvangen. *Speling*, 65(3), 17-22.

Populariserende publicatie (boekdeel-hoofdstuk)

- Humor in de Navolging. In M. van Beusichem (Ed.), *Thomas a Kempis [Glossy]* (p. 19). Zoetermeer: Boekencentrum, ISBN 9789023926573.

H. Westerink

Project: Theorievorming Maatschappelijke spiritualiteit

Omvang: 0,6 fte

Verricht onderzoek: In de eerste maanden van zijn werkzaamheden (vanaf 1 september) heeft de onderzoeker zich geconcentreerd op de theorie van de maatschappelijke spiritualiteit. Voorts zijn twee boekmanuscripten voltooid en is er gewerkt aan een aantal artikelen en lezingen. Daarnaast zijn contacten gelegd en uitgebouwd met onder andere Stichting Carmelcollege, het Verband van Katholieke Maatschappelijke Organisaties (VKMO), Stichting Oikos en het KSGV (kenniscentrum voor levensbeschouwing en geestelijke volksgezondheid). Een vijftal studiedagen en expert meetings zijn gepland in 2014-2015. Nog een ander deel van de werkzaamheden behelst de herstructurering van de School voor Spiritualiteit.

Geplande output: in 2014 een boek over *Theorie van de maatschappelijke spiritualiteit*, i.s.m. I.M.K. Bocken en Th. Quartier. Voorts zullen nog twee boeken verschijnen. Met ingang van 2014 zal de tijdsbesteding van de onderzoeker gelijkmatig verdeeld worden over

onderzoek en onderwijs. Het onderzoeksdeel zal worden verdeeld over twee projecten, resp. ‘Theorie van de maatschappelijke spiritualiteit’ (0,15 fte) en ‘Religieuze subjectiviteit in een seculiere tijd en context’ (0,15 fte).

Wetenschappelijke publicatie (Artikel)

- On True Friendship and on the Anthropological Relevance of Freud’s The Future of an Illusio. *Pastoral Psychology*, 63, 97-100.

Wetenschappelijke publicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

- On Moral Responsibility. A Freudian Perspective. In H. Westerink, I. Scholz-Strasser & W. Müller-Funk (Eds.), *Psychoanalysis, Monotheism and Morality. The Vienna Freud Museum Symposia 2009-2011* (Figures of the Unconscious) (pp. 143-153). Leuven: Leuven University Press, ISBN 9789058679352.
- Protestant Thought as Blind Spot? De Certeau, Lacan and Luther. In I. M. K. Bocken (Ed.), *Spiritual Spaces. History and Mysticism in Michel de Certeau* (Studies in Spirituality Supplements, Vol. 24) (pp. 147-157). Leuven: Peeters, ISBN 9789042927063.
- De Rattenman, zijn schuldgevoel en zijn twee gevoelsconflicten. In P. v. Haute & J. D. Vleminck (Eds.), *Freud als filosoof. Over seksualiteit, psychopathologie en cultuur* (pp. 129-142). Kapellen: Pelckmans, ISBN 9789028974333.
- Religious and Spiritual Constructs of Meaning and Transformation. In H. Westerink (Ed.), *Constructs of Meaning and Religious Transformation. Current Issues in the Psychology of Religion* (Religion and Transformation in Contemporary European Society, Vol. 4) (pp. 9-20). Vienna: Vienna University Press, ISBN 9783847100997.
- Tot God bevordert. Freud over projectie en verheffing in mythologie en religie. In P. v. Haute & J. D. Vleminck (Eds.), *Freud als filosoof. Over seksualiteit, psychopathologie en cultuur* (pp. 189-202). Kapellen: Pelckmans, ISBN 9789028974333.
- Totem und Tabu. Kontext und Aktualität. In H. Westerink (Ed.), *S. Freud, Totem und Tabu. Einige Übereinstimmungen im Seelenleben der Wilden und der Neurotiker* (Sigmund Freuds Werke – Wiener Interdisziplinäre Kommentare, Vol. 1) (pp. 9-53). Vienna: Vienna University Press, ISBN 9783847100218.

Wetenschappelijke publicatie (Boekredactie)

- Westerink, H. (Ed.). *Constructs of Meaning and Religious Transformation. Current Issues in the Psychology of Religion* (Religion and Transformation in Contemporary European Society, Vol. 4) (319 pp.). Vienna: Vienna University Press, ISBN 9783847100997.
- Westerink, H., Scholz-Strasser, I., & Müller-Funk, W. (Eds.). *Psychoanalysis, Monotheism and Morality. The Vienna Freud Museum Symposia 2009-2011* (Figures of the Unconscious) (220 pp.). Leuven: Leuven University Press, ISBN 9789058679352.
- Westerink, H. (Ed.). *S. Freud, Totem und Tabu. Einige Übereinstimmungen im Seelenleben der Wilden und der Neurotiker* (Sigmund Freuds Werke. Wiener Interdisziplinäre Kommentare, Vol. 1) (213pp.). Vienna: Vienna University Press, ISBN 9783847100218.

Boekbespreking

- C. Klein, H. Berth & F. Balck (Eds.), *Gesundheit – Religion – Spiritualität. Konzepte, Befunde und Erklärungsansätze*. Weinheim: Beltz Juventa, 2011, 424 p., ISBN 9783779919797. *Mental Health, Religion and Culture* 16(6), 660-661.
- I. Berkel (Ed.), *Nähe – Verbot – Ordnung. Genealogische Nachrichten*. Gießen: Psychosozial-Verlag, 2011, 230 p., ISBN 9783837921298. *Psyche. Zeitschrift für*

- Psychoanalyse und ihre Anwendungen* 67(7), 689-690.
- B. Morgan, *On Becoming God. Late Medieval Mysticism and the Modern Western Self. Perspectives in Continental Philosophy*. Bronx, NY: Fordham University Press, 2012, 320 p., ISBN 9780823239924. *Tijdschrift voor Theologie* 53(2), 202.
 - B.A. Badura, K. Weber (Eds.), *Ira – Wut und Zorn in Kultur und Literatur. Imago*. Gießen: Psychosozial-Verlag, 2013, 318 p., ISBN 9783837922240. *Wege zum Menschen. Zeitschrift für Seelsorge und Beratung, heilendes und soziales Handeln* 65(4), 375-376.
 - A. Felnhöfer, O.D. Kothgassner & I. Kryspin-Exner (Eds.), *Ethik in der Psychologie*. Stuttgart: UTB, 2011, 280 p., ISBN 9783825284657. *Zeitschrift für Evangelische Ethik* 57(1), 68-69.

3.4.2 Spiritualiteit van het religieus leven

C.M.A. Caspers

Project: Spirituele biografie van Anna Catharina van Hees, medestichteres van de Congregatie Dochters van Maria en Josef.

Omvang: 0,5 fte

Verricht onderzoek: In het verslagjaar zijn de bronnen bestudeerd die zich hoofdzakelijk bevinden in het moederhuis van de Congregatie in 's-Hertogenbosch. Voorts is vergelijkend literatuuronderzoek verricht.

Geplande output: in 2014 wordt het boek geschreven, volgens plan in 2015 uitgegeven. Voorts mede de redactie van een bundel over 'Nieuwe Evangelisatie', verschijnt eind 2014.

Vakpublicatie (boek)

- (samen met C.J. Waaijman) *De wortels, de twijgen en de vruchten van de boom. De Vincentiaanse liefde in de spiritualiteit van de Dochters van Maria en Joseph* (160 pp.). Baarn: Adveniat, ISBN 9789491042669.
- (samen met C.J. Waaijman) *Akar, Ranting, dan Buah dari Pohon Kehidupan. Cinta Kasih Vincensian dalam Spiritualitas Kongregasi Suster Putri Maria dan Yosef* (160 pp.). Yogyakarta: Penerbit Kanisius, ISBN 9789792136234 (vertaling van *De wortels ...*).

P.J.M. Humblet

Project: De spiritualiteit van het religieus leven

Omvang: 0,8 fte (het betreft een samenwerkingsproject tussen de Konferentie Nederlandse Religieuzen en het Titus Brandsma Instituut, waarvan 0,5 fte ten laste van KNR en 0,3 fte ten laste van het instituut).

Verricht onderzoek: Ook in 2013 stond binnen dit project de opbouw van het *Huis van de Roeping* centraal, als instrument voor de begeleiding van personen met vragen rond hun roeping. Vorderingen werden vooral gemaakt bij het opbouwen van (1) een netwerk van begeleiders en vormingsverantwoordelijken en (2) een netwerk van relaties met religieuze instituten die geroepen een plek willen en kunnen bieden. Gericht op deze twee netwerken werd in 2013 gestart met een Atelier Huis van de Roeping. Naast – en nauw verweven met – het bovenstaande werd gewerkt aan beleidsontwikkeling t.a.v. preventie van seksueel misbruik.

In het verslagjaar is nauw samengewerkt met Esther van de Vate o.carm., die sinds 1 januari 2011 voor drie jaren als projectmedewerkster Toekomst van Religieus Leven dit project

mee ondersteunt. Participerend onderzoek, begeleiding van zoekenden en beleidsontwikkeling zijn in dit verband nauw verweven.

Vakpublicatie (artikel)

- Gemeenschap, verbinding in gebrokenheid – ‘...daartoe bent u immers geroepen, als ledematen van één lichaam’. *KNR-Bulletin – Tijdschrift van de Konferentie Nederlandse Religieuzen*, 16(1), 18-21.

Extern rapport

Humblet, P. J. M., & Vate, E. J. van de. *Handreiking preventie van misbruik en aandacht voor intimiteit en seksualiteit in gemeenschap en vorming* (KNR-publicatie, Vol. 44) (22 pp.). Den Bosch: Konferentie Nederlandse Religieuzen.

Humblet, P. J. M., & Vate, E. J. van de. *Handreiking preventie van misbruik en aandacht voor intimiteit en seksualiteit in gemeenschap en vorming – Bibliografie* (14 pp.). Den Bosch: Konferentie Nederlandse Religieuzen.

A.W.J. de Keyzer

Project: De spiritualiteit van Bachs Matthäus-Passion

Omvang: 0,2 fte

Verricht onderzoek: De Matthäus-Passion van Johann Sebastian Bach behoort tot de belangrijkste religieus-muzikale scheppingen uit onze geschiedenis. Het lijdensverhaal wordt door tekstdichter en componist op 27 momenten onderbroken om de hoorder de mogelijkheid te bieden zich via recitatief, aria en koraal de voorafgaande Schrifttekst toe te eigenen. Deze toe-eigening kunnen we vanuit spiritueel perspectief beschouwen als een mystagogisch proces.

Beoogde output: een boekuitgave in 2014.

Vakpublicatie (boekredactie)

- Keyzer, A. W. J. de (Ed.). *Kees Waaijman. Laat mij horen jouw stem* (200 pp.). Heeswijk: Abdij Van Berne, ISBN 9789089720559.

Vakpublicatie (artikel)

- Wie goed zingt, bidt twee keer. *Speling*, 65(1), 24-28.

3.4.3 Bronnen van de Karmelitaanse spiritualiteit

E.R.L Tinambunan

Project: Corpus Constitutionum Carmelitarum

Omvang: 0,3 fte

Verricht onderzoek: gewerkt is aan de kritische editie van alle Karmelitaanse Constituties vanaf het begin in 1281 (de eerste Constituties) tot 1995 (de laatste Constituties). De uitgave zal uit vijf delen bestaan. De Constituties vormen de belangrijkste bron voor de (spiritualiteits)geschiedenis van de Karmelitaanse Orde. Het vooronderzoek werd vanaf 2008 tot medio 2010 in Rome verricht. In 2013 is het vierde deel van het *Corpus Constitutionum Carmelitarum* uitgekomen, dat de periode 1995-2007 bestrijkt.

Geplande output: in 2015 zal volgens plan het vijfde deel van het *Corpus Constitutionum Carmelitarum* verschijnen.

Wetenschappelijke publicatie (Boek)

- Tinambunan, E. R. L. & Boaga, E. (Eds.). *Corpus Constitutionum Ordinis Fratrum Beatissimae Virginis Mariae de Monte Carmelo, 1995-2007* (Corpus Constitutionum Carmelitanum, Vol. 4) (473 pp.). Roma: Edizioni Carmelitane, ISBN 9788872881217.

Wetenschappelijke publicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

- Ikonografia-Ikonologia ungkapan Keindahan Iman Krsitiani (Iconography – Iconology. An Expression Beauty of Christian Faith). In A. D. Firmanto & A. Saptowidodo (Eds.), *Iman dan Seni Religius* (Seri Filsafat Teologi Widya Sasana, ISSN 141-9005) (pp. 248-264). Malang: STFT Widya Sasana.

Vakpublicatie (Boek)

- *Perjalanan Ordo Karmel Indonesia. Pasang Surut Selama Sembilan Puluh Tahun 1923-2013* (*Journey of Carmelite Order of Indonesia during 90 years – 1923-2013*) (360 pp.). Malang: Karmelindo, ISBN 9789793725413.
- *Santo Albertus dari Trapani* (*Saint Albert of Trapani*) (57 pp.). Malang: Karmelindo, ISBN 9789793725376.

Vakpublicatie (Boekdeel – Hoofdstuk)

- Gembala itu Artis (Shepherd is an Artist). In *Akulah Gembala Yang Baik* (pp. 55-72). Malang: Karmelindo, ISBN 9789793725475.

Vakpublicatie (Boekredactie)

- Tinambunan, E. R. L. (Ed.). *Akulah Gembala Yang Baik (I am a Good Shepherd)* (148 pp.). Malang: Karmelindo, ISBN 9789793725475.
- Tinambunan, E. R. L. (Ed.). *Iman dan Tahun Iman (Faith and Faith Year)* (Seri Katekese Umat, Vol. 1) (116 pp.). Jakarta: Obor, ISBN 9789795656661.
- Tinambunan, E. R. L. (Ed.). *Bapa Kami dan Corak Khas Doa Kristiani (Our Father and Characteristic Prayer of Christian)* (Seri Katekese Umat, Vol. 2) (86 pp.). Jakarta: Obor, ISBN 9789795656678.
- Tinambunan, E. R. L. (Ed.). *Ekaristi (Eucharist)* (Seri Katekese Umat, Vol. 3) (140 pp.). Jakarta: Obor, ISBN 9789795656685.

A.P.J. Jacobs, onderzoeker namens de Nederlandse Karmel

Project: Geschiedenis van de Orde van de broeders en zusters van Onze Lieve Vrouw van de berg Karmel (1795-2000) in Nederland

Omvang: 0,8 fte (van 1 april 2013 tot 1 juli 2014)

Verricht onderzoek: in 2013 is in dienst van de Nederlandse Karmel verder gewerkt aan het manuscript van het geplande boek. Tot vanaf 1 april 2013 werd de onderzoeker bij zijn werkzaamheden begeleid vanuit het Titus Brandsma Instituut.

Geplande output: het manuscript is in 2014 voltooid; publicatie in 2014 of 2015.

Wetenschappelijke publicatie (Artikel)

- Omtrent Willem van 's-Gravensande alias Willem de Biechtvader. *Spiegel der Letteren*, 55(1), 77-86.

Vakpublicatie (Artikel)

- Bij de buste van Antonius van der Leeuw SJ. *Historisch jaarboek voor het Land van Zwentibold*, 34, 75-80.

Populariserende publicatie (Artikel)

- ‘In het voorgeborchte der Hel’. De oorlogsjaren van Amandus van der Wey. *Achter de Karmel*, 25(3), 10-12.
- De scapulierdevotie (deel 1). *Achter de Karmel*, 25(5), 14-17.

4 Begeleiding onderzoek

4.1 Begeleiding promotieonderzoek

Medewerkers van het Titus Brandsma Instituut begeleiden een aantal promotieonderzoeken in uitvoering. Per 31 december 2013 gaat het om:

- Beusichem, Mariska van, *Thérèse van Lisieux als mystagoge*. Begeleiders: dr. J.A. Huls en prof. dr. H.H. Blommestijn
- Biemen, Dick van, *Cultuur en spiritualiteit bij Levinas*. Begeleiders: prof. dr. F.A. Maas (RU FTR) en dr. I.M.K. Bocken
- Claus, Sicco, *Redeem Us from Shallowness. An Interpretation of the Spiritual Heritage of John Main*. Begeleiders: prof. dr. P.J.A. Nissen (RU FTR) en dr. I.M.K. Bocken
- Etminan, Erika Helene, *Spiritualiteit en ervaringen in het management*. Begeleider: prof. dr. F.A. Maas (RU FTR) en prof. dr. H.H. Blommestijn
- Fotescu–Tauwinkel, Carmen, *Monastic Work of Athanasios Abū Ghālib. Text edition and Commentary*. Begeleiders: prof. dr. H. Teule (RU FTR) en dr. J.A. Huls
- Kruip, Marjolein, *Kunst, devotie en reizen. Materiële getuigenissen van geografische netwerken in laatmiddeleeuws Europa*. Begeleiders: prof. dr. A.M. Koldewij (RU Letteren) en dr. C.M.A. Caspers
- Kwaku Opoku, John, *Medicine, Healing and Spirituality. The Case of the Roman Catholic Church in Ghana*. Begeleider: prof. dr. H.H. Blommestijn
- Naudé, Eduan, *Het Egyptische Hallel*. Begeleiders : prof. dr. J. van der Watt (RU FTR) en prof. dr. C.J. Waaijman
- Nico Viljoen, *De mystiek van Psalm 42/43*. Begeleiders: prof. dr. P. de Villiers (Universiteit Bloemfontein) en prof. dr. C.J. Waaijman
- Polet, Noela, *Brieven van Adelaïde de Cicé*. Begeleiders: prof. dr. F.A. Maas (RU FTR) en dr. C.M.A. Caspers
- Schoenmakers, Johan, *The Practice of Liturgical Ritual in the Imperial Abbey Thorn circa 1600*. Begeleiders: dr. L. van Tongeren (Tilburg University) en dr. C.M.A. Caspers
- Sommers, M.J.P., *A Hermeneutical Narrative Research in the Mystagogical Process of the Book of Privy Counseling*. Begeleiders: prof. dr. A. van den Hoogen (RU FTR) en prof. dr. H.H. Blommestijn
- Suparyanto, Petrus, *Javanese Mysticism of Bima Suci in the Serat Dewa Ruci. A Comparison with Christian Tradition on Spiritual Growth*. Begeleiders: prof. dr. H. Blommestijn en dr. C.M.A. Caspers

4.2 Overige begeleiding

- Begeleiding van A.P.J. Jacobs bij diens ‘historisch onderzoek naar de Nederlandse provincie van de Orde van de broeders en zusters van Onze Lieve Vrouw van de berg Karmel’ door dr. C.M.A. Caspers, drs. S. Bruijns en drs. J.J.T.M. Thuis, vanaf 1 april 2013.
- Begeleiding van Judith Kessler bij de voorbereiding van een onderzoeksaanvraag voor een VENI- project bij NWO door dr. C.M.A. Caspers en prof. dr. D. Müller (RU FTR), tot 31 januari 2013.

5 Deelname aan congressen e.d.

In deze rubriek gaat het om bijeenkomsten met een wetenschappelijk doel. Vermeld wordt niet alleen wanneer een staflid een voordracht heeft gehouden of bij de organisatie van een congres betrokken is geweest, maar ook wanneer hij of zij op andere wijze actief aan een congres heeft deelgenomen.

Blommestijn, H.H.

- La dimensione contemplativa del Carmelo, II – secoli XIV-XVI. 17-19 januari, Carmelite Institute Rome.
- Mystiek anarchisme. 20 juni, TBI-symposium [Collatio-plus] over de spiritualiteit van de Occupy-beweging, Nijmegen.

I.M.K. Bocken

- Michel de Certeau, Mei 68 en de Occupy-beweging. 20 juni, TBI-symposium (Collatio plus) over de spiritualiteit van de Occupy-beweging, Nijmegen.
- Remarks on Lay Spirituality Fifty Years after the 2. Vatican Council. Spirituality Forum ISA, Celebrating the Spirituality of Vatican II in its 50th year, 8 augustus, Manila.
- Martha en Maria hier en nu. De evangelische grondslag van Maatschappelijke Spiritualiteit. KNR studiedag over Nieuwe evangelisatie. Een aantrekkelijke visie op de relatie tussen geloof, gemeenschap en wereld?, 31 oktober, Nijmegen, Titus Brandsma Gedachteniskerk.
- Niet-weten of niet-handelen. Oek de Jong tegen de achtergrond van de christelijke mystiek. 11 november, Conferentie De mystiek van Oek de Jong, Utrecht.
- Who is a Layman? Historical and Philosophical Perspectives on the Layman. 14 november, INTAMS-conference: Intolerable Dissent or Overdue Emancipation. Lay Perspectives on Marriage and the Family, Leuven.
- Organisatie 'Spiritualität und Geld'. 22 november, Katharinentag/Catharijndag, Kranenburg.

C.M.A. Caspers

- Mysteriefeesten van de laatmiddeleeuwse christenheid. 10de studiedag Middeleeuwen: 'Feest! Festiviteiten in de Middeleeuwen', 1 maart, Nijmegen, RU.
- Promovendidag Middeleeuwse geschiedenis. Training promovendi NWO, 24 mei, Utrecht, UU.
- Deelname Studiedag Moderne Devotie: in tune with eternity. NWO FWO expert meeting, 6 september, Utrecht, UU.
- Nieuwe Evangelisatie. Een aantrekkelijke visie op de relatie tussen geloof, gemeenschap en wereld? Organisatie Studiedag van de wetenschappelijke instituten, gelieerd aan de KNR, 31 oktober, Nijmegen, Titus Brandsma Gedachteniskerk.
- Intolerable Dissent or Overdue Emancipation? Lay Perspectives on Marriage and the Family. Verslaglegging International Colloquium INTAMS, 14-15 november, Leuven, KUL.

J.A. Huls

- Deelname aan La dimensione contemplativa del Carmelo, II – secoli XIV-XVI. 17-19 januari, Carmelite Institute Rome.

Quartier, T.

- Liturgical Spirituality in the Benedictine Tradition. Ritual Perspectives on Life and Death.

18 april, Istituto Monastico & Pontificio Istituto Liturgico, Pontificio Ateneo S. Anselmo, Rome.

- Laboratories of Interiority. Liturgical Spirituality in Contemporary Monasteries. 16 mei, KADOC conferentie, Leuven.
- Monastic Liturgy. Contemporary Practice of a Traditional Style. 27 september, LEST IX conferentie, Leuven.

Westerink, H.

- Erhöhung, Entfremdung, Distanzierung. Vaterbeziehung und Gottesvorstellung in Totem und Tabu. Third Symposium on Religion and Psychoanalysis. 25 januari, Arbeitsgruppe Psychoanalyse und Religion der Deutschen Psychoanalytischen Gesellschaft, München.
- Verrückt nach Gott. Spiritualität im Aufmarsch in der Religionspsychologie. Symposium 'Der Geist des Christentums und sein Schicksal – Zum Stand der Pneumatologie im 21. Jahrhundert'. 1-3 maart, Wien.
- Wie das Wort ist, so wird auch die Seele von ihm. Die Mystik des frühen Luthers aus der Perspective Michel de Certeaus. 10 juni, Österreicher Akademiker Verband, Wien.

6 Wetenschappelijke functies, vormen van samenwerking en redactielidmaatschappen

Medewerkers van het instituut vervullen de volgende wetenschappelijke functies en maken deel uit van de volgende samenwerkingsverbanden en redacties:

H.H. Blommestijn

- Gasthoogleraar Mystieke Theologie van het Instituut voor Psychologie van de Universiteit Gregoriana te Rome
- Lid Nederlandse Onderzoekschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER)
- Onderzoeker Onderzoekschool Mediëvistiek (discipline Godgeleerdheid)
- Lid Institutum Carmelitanum Rome
- Lid van de onderzoeksgroep Respire (gezondheidszorg en spiritualiteit)
- Research Associate van de Universiteit van die Vrijstaat (Zuid-Afrika)

- Redactielid *Studies in Spirituality*
- Redactielid van de serie *Mystieke teksten en thema's*
- Redactielid van de serie *Fiery Arrow / Flèche de Feu*

I.M.K. Bocken

- Korrespondierendes Mitglied Institut für Philosophie der Universität Hildesheim
- Secretaris Cusanus Studie Centrum
- Voorzitter Kierkegaard Werkgroep Antwerpen

- Redactielid *Coincidentia. Zeitschrift für europäische Geistesgeschichte*
- Redactielid *Studies in Spirituality*

J.M. Bos

- Lid algemeen bestuur van de Nederlandse Karmelprovincie
- Voorzitter bestuurscommissie Nederlands Carmelitaans Instituut

C.M.A. Caspers

- Docent Kerkgeschiedenis Priester- en Diakenopleiding Bovendonk
- Lid Nederlandse Onderzoekschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER)
- Bestuurslid (secretaris) Stichting Aartsbisschoppelijk Museum
- Onderzoeker Onderzoekschool Mediëvistiek (discipline Godgeleerdheid)
- Lid Internationale Gesellschaft für theologische Mediävistik
- Lid Contactgroep voor sociaal-economische en institutioneel-juridische geschiedenis van geestelijke en kerkelijke instellingen in de Nederlanden in de Middeleeuwen
- Lid Commissie Overleg Instituten van de Konferentie Nederlandse Religieuzen
- Lid Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF)
- Voorzitter universitair overlegorgaan 'platform Moderne Devotie'
- Lid Genootschap voor liturgiestudie
- Lid Maatschappij der Nederlandse Letterkunde

- Redactielid *Trajecta. Religion, Culture and Society in the Low Countries*
- Redactielid *Noordbrabants Historisch Jaarboek*
- Hoofdredacteur *Collatie. Halfjaarlijks informatieblad over de 'Moderne Devotie'*
- Redactielid *Bedevoertplaatsen in Nederland* (website Meertens Instituut, KNAW)
- Lid van de wetenschapp. begeleidingscommissie van het editieproject *Florarium temporum*

R.Th.M. van Dijk

- Lid Onderzoekschool Mediëvistiek, lijn 1.1. (Ontsluiting van de bronnen) en 1.3 (Boek en cultuur)
- Lid codicologengenootschap Het Draakje
- Wetenschappelijk secretaris Nederlands Carmelitaans Instituut (Boxmeer)
- Lid Beirat zum Vorstand des Thomas-Vereins te Kempen
- Lid Maatschappij der Nederlandse Letterkunde
- Lid Zuid-Nederlandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis
- Lid Commissie Overleg Instituten van de Konferentie Nederlandse Religieuzen
- Lid Comité van aanbeveling Titus Brandsma Museum, Bolsward
- Lid Comité van aanbeveling Stichting Klooster Sibculo, Sibculo/Hardenberg
- Adviserend lid van vzw Cartusiana (België)
- Wetenschappelijk adviseur redactie van *Analecta Cartusiana 250. Studia Cartusiana in Provincia Teutonica*
- Voorzitter Stichting Kring Soeterbeeck
- Voorzitter Stichting Ontvangen, ten behoeve van de Werkgroep Kloosterspiritualiteit
- Lid Adviesraad project *De spiritualiteit van Maria van Hout* (KU Leuven en Convent van Betlehem)

- Redacteur *Collatie. Nieuwsbrief over de ‘Moderne Devotie’*
- Redactielid Reeks *Pareltjes van Nederlandse en Rijnlandse mystiek* (Peeters, Leuven)
- Lid redactieraad *Gerardi Magni Opera omnia*
- Eindredacteur van de reeks *Karmelitaanse Vorming*

R.H.F. Hofman

- Lid Studienkreis Geschichte der Sprachwissenschaft
- Onderzoeker Onderzoekschool Mediëvistiek (discipline Godgeleerdheid)
- Lid Maatschappij der Nederlandse Letterkunde
- Lid Contactgroep voor sociaal-economische en institutioneel-juridische geschiedenis van geestelijke en kerkelijke instellingen in de Nederlanden in de Middeleeuwen
- Conservator Brandsma Collectie

- Lid van de wetenschapp. begeleidingscommissie van het editieproject *Florarium temporum*
- Member of the Authenticating Panel of the Royal Irish Academy and Irish Biblical – Association’s joint project for the edition of Medieval Celtic-Latin biblical and related texts in the *Corpus Christianorum* series
- Hoofd Project *Gerardi Magni Opera omnia*
- Secretaris Redactieraad *Gerardi Magni Opera Omnia*

J.A. Huls

- Bestuurslid Institutum Carmelitanum
- Research Associate van de Universiteit van die Vrijstaat (Zuid-Afrika)
- Gasthoogleraar Mystieke Theologie van het Instituut voor Psychologie van de Universiteit Gregoriana te Rome

- Redactielid van de serie *Fiery Arrow / Flèche de Feu*
- Redactielid van de serie *Voetsporen*

P.J.M. Humblet

- Lidmaatschap Interdiocesaan Roepingen Overleg (IRO)

- Studie- en ambtelijk secretaris van de Commissie ‘Roepen tot Religieus Leven’ van de Konferentie Nederlandse Religieuzen
- Coördinator Huis van de Roeping
- Redactielid website KNR

A.P.J. Jacobs, onderzoeker namens de Nederlandse Karmel

- Hoofdbestuurslid van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap (LGOG, gevestigd te Maastricht)
- Voorzitter van de Commissie Kerkgeschiedenis van LGOG
- Wissenschaftlicher Beirat van de Geschichtsverein für das Bistum Aachen

A.W.J. de Keyzer

- Stafmedewerker bij de Sociëteit van de zusters van JMJ in Den Bosch

G.H.M. Mertens

- Lid Registratiecommissie Gaandeweg, Vereniging van geestelijk begeleiders in België en Nederland
- Redactielid *Zin in Zorg. Tijdschrift van Reliëf over zorg, ethiek en levensbeschouwing*
- Redactielid van de reeks *Voetsporen*

T. Quartier

- Visiting professor monastieke studies KU Leuven
- Professore invitato Monastic and Ritual Studies Pontifical Benedictine University Sant’ Anselmo Rome
- Mederedacteur *Studies in Theology and Religious Studies* (STAR) (Leiden: Brill)
- Co-hoofdredacteur *Death Studies* (Münster & Berlin: LIT Verlag)
- Redactielid *Questions Liturgiques*
- Redactielid *Yearbook for liturgy-research*
- Redactielid *Liturgia condenda* (Leuven: Peeters)
- Redacteur *De Kovel. Monastiek tijdschrift voor Vlaanderen en Nederland*
- Redactielid *Tijdschrift voor Theologie*
- Redactielid *Speling. Tijdschrift voor bezinning*
- Redactielid *Vieren. Tijdschrift voor liturgie & spiritualiteit*

L.G. Swart

- Redactiesecretaris/eindredacteur van *Speling*

E.R.L. Tinambunan

- Docent STFT Widya Sasana, Malang, Indonesia
- Bibliothecaris STFT Widya Sasana, Malang, Indonesia
- Redacteur van *Carmelus*
- Redacteur van *Studia Philosophica et Theologica*
- Adviseur van *Journal Forum*, tijdschrift van de studenten van STFT Widya Sasana, Malang, Indonesia

C.J. Waaijman

- Lid Arbeitsgemeinschaft Spiritualität

- Voorzitter van de Advisory Board van het Institute of Spirituality in Asia
- Research Associate van de Universiteit van die Vrijstaat (Bloemfontein, Zuid-Afrika)
- Lid Institutum Carmelitanum
- Honorary president of the South Africa Association for Spirituality (Spirasa)
- Lid van de onderzoeksgroep Respire (gezondheidszorg en spiritualiteit)
- Lid van de studiegroep Laienspiritualität van de Katholische Akademie te Schwerte
- Vice-voorzitter Raad van Toezicht Stichting Carmelcollege
- Lid algemeen bestuur van de Nederlandse Karmelprovincie
- Lid raad van advies van het lectoraat Zorg & Spiritualiteit van de Hogeschool Zwolle

- Redactielid *Studies in Spirituality*
- Redactielid *Speling*
- Redactielid van de serie *Mystieke teksten en thema's*
- Redactielid *Encyclopedia for Spirituality*
- Mede-uitgever *Felderkundungen Laienspiritualität*

P.H.M. Welzen

- Lid Institutum Carmelitanum Rome
- Research Associate van de Universiteit van die Vrijstaat, Bloemfontein (Zuid-Afrika)
- Lid Bijbels Werkgenootschap St. Hiëronymus
- Lid Lukaswerkplaats
- Lid van Bibliodrama, werkgroep voor opleiding en spiritualiteit
- Lid van Studiosorum Novi Testamenti Conventus

H. Westerink

- Lid Center for Contemporary European Philosophy, Nijmegen
- Lid Scientific Committee of the 2015 Congress of the IAPR, Istanbul, Turkey
- Lid Scientific Advisory Board of the Sigmund Freud Private Foundation
- Lid International Society for Psychoanalysis and Philosophy / Société Internationale de Philosophie et Psychanalyse (ISPP/SIPP)
- Lid ISPP/SIPP Freud Research Group
- Lid Center for Psychoanalysis and Philosophical Anthropology
- Lid American Academy of Religion
- Lid AAR Psychology, Culture and Religion Group
- Algemeen secretaris en penningmeester van de International Association for the Psychology of Religion (2009-2013)

- Redacteur van de serie *Sigmund Freuds Werke: Wiener Interdisziplinäre Kommentare*, Vienna University Press
- Redactielid *Psyche en Geloof. Tijdschrift van de Christelijke Vereniging voor Psychiaters, Psychologen en Psychotherapeuten*
- Lid wetenschappelijke adviesraad *Spiritual Care. Zeitschrift für Spiritualität in den Gesundheitsberufen*
- Lid adviesraad van de serie *Figures of the Unconscious*, Leuven University Press
- Lid adviesraad *European Journal of Mental Health*

VORMING EN ONDERWIJS

Onderwijsactiviteiten in 2013

In het verslagjaar 2012 werd het onderwijsaanbod van het Titus Brandsma Instituut uitgebreid met een vervolgcursus 'In gesprek over de geestelijke weg'. In 2013 is deze cursus niet doorgegaan vanwege te weinig aanmeldingen. Zoals hierboven in het voorwoord reeds opgemerkt, wordt er het nieuwe wetenschapsplan een nauwere interactie tussen het onderzoek en het onderwijs van het instituut beoogd. Vandaar dat in het verslagjaar is begonnen met de voorbereiding van een hervorming en uitbreiding van het onderwijs. Tevens waren besprekingen gaande met St. Carmelcollege over het opzetten van een nieuwe onderwijsmodule.

1 Colleges in curricula Wetenschappelijk Onderwijs, Hoger Beroepsonderwijs, postdoctoraal onderwijs

N.B. In deze rubriek wordt alleen het onderwijs vermeld dat medewerkers van het instituut namens of als representant van het instituut hebben gegeven, dus niet het onderwijs dat zij in een dienstbetrekking bij een andere werkgever hebben verzorgd. Het reguliere onderwijs dat I.M.K. Bocken aan de Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de RU heeft verzorgd, wordt hieronder niet vermeld.

H.H. Blommestijn

Colleges

- Tweede helft van de collegereeks: The process of mystical transformation. 10-14 januari, Gregoriana Institute of Psychology Rome.
- Mystieke tekstlezing John of the Cross. 21 januari-1 februari, Malta.
- Collegereeks over De Gulden Brief van Willem van Saint-Thierry. 20 april, 25 mei, 8 en 22 juni, Priester- en diakenopleiding Bovendonk.
- Cours de mystagogie. 6-7 oktober, Institute Karol Wojtyła (Faculté de Théologie de Toulouse), Parijs.

J.M. Bos

Colleges

- Carmelite Spirituality in Historical Context and Development. 15 april Institute of Spirituality in Asia (New Manila, Philippines).
- Elijah in the Carmelite Tradition. 16 april, Institute of Spirituality in Asia (New Manila, Philippines).
- Gastcollege Karmelieten. Eerste semester, 12 november, cursus Intellectuele geschiedenis van het christendom, RU, Faculteit FTR.

C.M.A. Caspers

Colleges

- Gastcollege De verbroekeling van het magisch wereldbeeld en de heksenvervolgingen. Tweede semester, 27 februari, cursus Intellectuele geschiedenis van het Christendom, RU, Faculteit FTR.
- Gastcollege De duivel in het leven der vroegmoderne christenheid (over bovennatuur en

secularisatie). Eerste semester, 26 november, cursus Intellectuele geschiedenis van het christendom, RU, Faculteit FTR.

L.G. Swart

Seminars

- Middeleeuwse mystiek (Mística medieval). 4 t/m 8 november, Centro Internacional Teresiano Sanjuanista (Universidad de la Mística) te Avila, Spanje.

H. Westerink

Colleges

- Introductory Lecture in Psychology of Religion. Wintersemester, Evangelisch-Theologische Fakultät, Wenen.

Seminars

- Seminar Philosophy of Religion with Prof. Dr. C. Raschke (Denver): ‘Postmodern Philosophy and Theology: An Introduction’ (Derrida, Deleuze). Wintersemester, Evangelisch-Theologische Fakultät, Wenen.
- Seminar Psychology of Religion: ‘Beyond Morality: Nietzsche and Freud’ (Genealogy of Morality – Civilization and Its Discontents). Wintersemester, Evangelisch-Theologische Fakultät, Wenen.
- Psychology of Religion: ‘Beyond Morality: Nietzsche and Freud’ (Genealogy of Morality – Civilization and Its Discontents). Zomersemester, Evangelisch-Theologische Fakultät, Wenen.

Trainingen en practica

- Religion and Melancholy in Early Modernity: Supplementary Notes to Foucault’s History of Madness. Workshop ‘A Clinical Anthropology’. Augustus, Stellenbosch Institute of Advanced Studies, Stellenbosch, South Africa.

2 School voor Spiritualiteit

De School voor Spiritualiteit daagt studenten uit om de geestelijke weg bij henzelf en anderen te herkennen en er taal voor te vinden. Aan het eind van hun studie zijn zij in staat anderen te assisteren in het lezen van en het zich toevertrouwen aan de eigen geestelijke weg.

In totaal waren er in het verslagjaar 45 studenten. Zeven van hen startten in 2009 met de opleiding; van deze zeven ontvingen er vier hun diploma op 3 juni 2013. In 2011 startte 21 studenten met de School. Vier studenten behaalden het certificaat voor het volgen van het basisprogramma. De overige studenten waren eind 2013 nog in de afrondende fase van de opleiding, waarin ze stage liepen en aan hun scriptie werkten.

In 2013 zijn zestien nieuwe studenten begonnen met de opleiding Geestelijke Begeleiding. Tijdens de ochtend wordt de groep versterkt met de studenten van de opleiding Geestelijke Begeleiding vanuit de Protestantse Kerk Nederland. Ook een wisselende groep van gemiddeld vier toehoorders schuift aan bij het ochtendprogramma. In totaal waren er daarmee gemiddeld 32 belangstellenden per collegeochtend. Het middagprogramma, dat alleen open staat voor de studenten van de eigen opleiding van het instituut, werd in twee kleine groepen van acht studenten verzorgd. De studenten die naast het gezamenlijk programma ook nog een individueel programma volgden, startten allemaal tijdens het eerste jaar met leerbegeleiding.

Op 7 november ontvingen vier studenten een certificaat. Uit hun presentaties werd duidelijk dat allen een heel eigen, uniek traject hadden afgelegd naar hun nieuwe identiteit als geestelijk begeleider of voor de persoonlijke ontwikkelingsweg. De studenten keken terug op een intensieve, maar vooral zeer vruchtbare studieperiode, die veel meer dan alleen kennis had gebracht in hun leven.

Blok 7 (cyclus 2011-2013)

- K. Bras. Mystieke tekstlezing: Mystieke schrijvers uit de protestantse traditie
- C.M.A. Caspers. Thematiek: Ruimte van de traditie
- H.H. Blommestijn, R. van Dinther, G.H.M. Mertens, J. Scholte. Middagpracticum: Spirituele omvorming in de praktijk

Blok 8 (cyclus 2011-2013)

- C.J. Waaijman. Mystieke tekstlezing: Jan van het Kruis
- I.M.K. Bocken. Thematiek: Gemeenschap en gesprek
- H.H. Blommestijn, R. van Dinther, G.H.M. Mertens, J. Scholte. Middagpracticum: Gemeenschap als mystagogische ruimte

Proefcollege: J.M. Bos. Mystieke Tekstlezing. 9 maart.

Blok 1 (cyclus 2013-2015)

- J.M. Bos. Mystieke tekstlezing: Psalmen
- H.H. Blommestijn. Thematiek: Inleiding spiritualiteit
- C. van Baal, T. Cents, J. Scholte, W. Vuylsteke. Middagpracticum: Sporen van spiritualiteit leren ontdekken en interpreteren

Blok 2 (cyclus 2013-2015)

- P.H.M. Welzen. Mystieke tekstlezing: Augustinus
- H.H. Blommestijn. Thematiek: De geestelijke weg
- C. van Baal, T. Cents, J. Scholte, W. Vuylsteke. Middagpracticum: De geestelijke

autobiografie

3 Overig cursus- en vormingswerk

H.H. Blommestijn

Cursussen

- De mystiek van Thomas Merton. Studiedag mystiek De Windwijzer, 2 maart, Vlaardingen.
- Over symboliek (Het spirituele proces van De kleine Prins). Groep rond de zusters van de Voorzienigheid, 1 juni, Heemstede.
- Teksten van Jan van het Kruis. Raakpunt, 2 november, Amstelveen.

Inleidingen

- De Regel van Augustinus (met bezinningsbijeenkomsten). Augustinessen, 19 februari, 19 maart, 7 mei, 5 en 26 november, Hilversum.
- Lezing van de Laudan van Jacopone van Todi. Inleidingen met begeleiding bij de Clarissen, 23 maart, 13 april, 25 juli en 20 september, Megen.
- Conferentie voor Ondersteuners in protestantse kerken. Hydepark, 16 september, Doorn.

Retraites

- Simone Weil over het Onze Vader. Augustinessen, 26-31 mei, Heemstede.
- Dominique de Saint-Albert, Theologie mystique. Karmelitessen, 23-29 juni, Zenderen.
- Serie bezinningsdagen over de religieuze Geloften. Zusters Onder de Bogen, 10 juli en 23 september, Maastricht.
- Regel van Benedictus. Benedictijnen, 14-21 juli, Egmond.
- Caterina van Genua, Vagevuur. JMJ, 11-18 oktober, Den Bosch.
- Regel van Benedictus. Trappisten, 1-5 december, Zundert.

Andere

- Bijgewoond en geïnterviewd bij de presentatie van de glossy *Thomas a Kempis*, Agnietenberg, 10 april, Zwolle.

I.M.K. Bocken

Inleidingen

- Jan van Eyck en de mystiek van de Moderne Devotie, 16 mei, Krimpen aan de IJssel.
- Mystiek als kritiek bij Hildegard van Bingen. Soeterbeeckevenement 'De praktische mystiek van Hildegard van Bingen', 18 september, Nijmegen.

J.M. Bos

Cursussen

- Psalm 132. Psalmcursus 'Mijn hart huilt om de levende God', 30 januari, Nijmegen, Titus Brandsma Memorial.
- Psalm 132. Psalmcursus 'Mijn hart huilt om de levende God', 5 februari, Den Bosch, zrs J.M.J.
- Psalm 132. Psalmcursus 'Mijn hart huilt om de levende God', 6 februari, Tilburg, Fraters van Tilburg.
- Psalm 132. Psalmcursus 'Mijn hart huilt om de levende God', 8 februari, Amersfoort, St. Jozefklooster.

Inleidingen

- Mijn Zoon! Signalen van Spiritualiteit, 18 maart, Nijmegen, Titus Brandsma Memorial.

- Ontvangend kijken. Vicariaat Friesland/Noord-Oost Polder, 23 mei, Heerenveen.
- Ontmoetingen rond een beeld. Titus Brandsma Memorial, 21 september en 2 december, Nijmegen, Titus Brandsma Gedachteniskerk.

Retraites

- Elia: na zijn hemelvaart... Vormingshuis van de Karmel, 12 – 16 mei, Boxmeer.

Vorming

- Psalm 44. Vormingshuis van de Karmel, 8 maart, Boxmeer.
- Psalm 16. Vormingshuis van de Karmel, 21 juni, Boxmeer.
- Psalm 20. Vormingshuis van de Karmel, 15 november, Boxmeer.
- Psalm 14. Vormingshuis van de Karmel, 22 november, Boxmeer.
- Psalm 28. Vormingshuis van de Karmel, 13 december, Boxmeer.

C.M.A. Caspers

Inleidingen

- De Levensboom in Schrift en traditie. Conferentie Zusters van de Choorstraat, 5 februari, 's-Hertogenbosch en Nuland.
- Kruis en Altaar. Vormen van vroomheid in de late Middeleeuwen. Lezing bij Jubileum Sacramentsbroederschap en Rederijkerskamer Breda, 1463-2013, 30 mei, Grote of Onze Lieve Vrouwekerk, Breda.
- Geld und Gnade. Tischrede bij de tweede Katharinentag 'Geld und Gut', 22 november, Kranenburg.

Interviews

- De H. Lidwina van Schiedam OVT, Radio 1, VPRO, zondag 7 juli, Hilversum.
- Waarom mensen kaarsjes branden. Radio RKK, Kruispunt zaterdag 28 december, Nijmegen, Molenstraatkerk.

R.Th.M. van Dijk

Inleidingen

- De kwetsbaarheid van ons geheugen. Naar aanleiding van de presentatie van Werkhovense Verhalen (tweede editie). Werkhovens Historisch Café in de RK Pastorie, 12 januari, Werkhoven.
- Wat moet ik met mijn ziel? Thomas van Kempen, Navolging van Christus. Bezinningsavond in het kader van de Catechese-geloofscursus Levend geloven. Mijn spiritualiteit. Raakpunt, 28 februari, Amstelveen.

Retraites

- Innere Vertröstung. Das geheimnisvolle Sprechen Gottes in unserer Seele. Geistliche Woche mit dem 4. Buch der Nachfolge Christi in het klooster der Schwestern vom gemeinsamen Leben, 9-11 mei, Spabrücken.

Interviews

- Interview met Joop van der Elst (opgenomen 10 en 14 januari) over Twaalf kapitels over ontstaan, bloei en doorwerking van de Moderne Devotie (Hilversum, Verloren, 2012). Uitgezonden in het EO-programma Eye-opener op Radio 5, 11 en 18 januari, Hilversum.

P.J.M. Humblet*Andere*

- CB-Spirituality. Project KNR-TBI: Roeping op een keerpunt, 12 juni, 8 augustus, 17 september en 30 oktober, Maastricht.

A.W.J. de Keyzer*Inleidingen*

- De spiritualiteit van Bachs Matthäus-Passion. Parochiële vrijwilligers, 7 en 21 maart, Deventer.
- De spiritualiteit van de liturgie. Gemeenteleden oecumenische geloofsgemeenschap, 1 september, Leiderdorp.
- (samen met Kees Waaijman) Een nieuwe wijze van Psalmzingen (Psalm 121). Studiedag Eliagemeenschap, 28 september, Nijmegen.

T. Quartier*Cursussen*

- Anders Leven. De leefregel van Benedictus en de hedendaagse cultuur. Honours Program Radboud University, tien dinsdagavonden tussen 10 september en 10 december (plus excursie naar de Willibrordsabdij in Doetinchem, 27-29 september), Nijmegen.

Inleidingen

- Liturgische spiritualiteit vorm geven. Liturgie door religieuzen. 50 Jaar Vaticanum II. Augustijnen Nederland, 14 mei, Eindhoven.
- Perfectae Caritatis – monastieke spiritualiteit in het voetspoor van Vaticanum II. Ochtendprogramma Titus Brandsma Lezing, 7 juni, Nijmegen, Titus Brandsma Memorial.
- Monastic liturgical spirituality. Liturgical Institute Ealing Abbey, 8 juli, London.
- De praktische mystiek van Hildegard van Bingen. Soeterbeeckevenement 'De praktische mystiek van Hildegard van Bingen', 18 september, Nijmegen.

Retraites

- In de voetsporen van Hildegard van Bingen. Praktische mystiek in de kloosterwereld. HOVO Nijmegen, 13-15 mei, Doetinchem (Willibrord Abdij).

Interviews

- Kwetsend, dat alles maar benedictijns heet. *Trouw*, 29 april.

L.G. Swart*Inleidingen*

- Meister Eckhart en de middeleeuwse mystiek. Eckartlezing van het Albertinumgenootschap, 30 mei, Nijmegen.

C.J. Waaijman*Cursussen*

- Psalm 42-43. Psalmcursus 'Mijn hart huilt om de levende God', 29 januari, Den Bosch, zrs J.M.J.
- Psalm 42-43. Psalmcursus 'Mijn hart huilt om de levende God', 6 februari, Nijmegen, TBM.
- Psalm 42-43. Psalmcursus 'Mijn hart huilt om de levende God', 15 februari, Amersfoort, St. Jozefklooster.

- Psalm 42-43. Psalmcursus ‘Mijn hart huilt om de levende God’, 20 februari, Tilburg, Fraters van Tilburg.
- Psalmen bidden naar Jou. Titus Brandsma Memorial, 25 mei, Nijmegen.
- Getijden bidden. Perspectieven vanuit de Karmelregel. Titus Brandsma Memorial, 8 juni, Nijmegen.
- Canticum Spirituale A. Studiedag, 5 oktober, Nijmegen.

Inleidingen

- Spelen met vuur. Karmel Lied Dag, Titus Brandsma Memorial, 20 april, Nijmegen.
- ‘Hij spreekt, het is’. Signalen van spiritualiteit, 25 november, Nijmegen.
- (samen met Ad de Keyzer) Een nieuwe wijze van Psalmzingen (Psalm 121). Studiedag Eliagemeenschap, 28 september, Nijmegen.

Retraites

- Twee inleidingen op Psalm 131. Generaal Kapittel Karmel, 19 september, Rome (Sassone).
- Het getijdengebed. Bezinningsweek Karmel, 20-24 oktober, Boxmeer.

Interviews

- Casa Luna (Nacht van de theologie: Kees Waaijman en Ruben van Zwieten), NCRV, zaterdag 22 juni, Hilversum.

P.H.M. Welzen

Inleidingen

- Liefde in de eerste brief van Johannes. Zusters van de Choorstraat, 15 januari, Den Bosch en Nuland.
- Hoe Bijbel lezen? Karmelkring Boxmeer, 5 en 19 maart en 9 april, Boxmeer.
- De barmhartige Samaritaan. Stichting Karmelkring Elia, 2 oktober, Dordrecht.

H. Westerink

Inleidingen

- Rebellious and Responsible. On Rowan Williams’ Understanding of Religion and Spirituality in the Secular Society. Soeterbeeck Programme in cooperation with Tijdschrift voor Theologie, 13 december, Nijmegen.
- De verschrikkelijke geschiedenis van Franciscus Spira. Collatio Titus Brandsma Instituut, 2 december, Nijmegen.

4 Begeleiding Scripties

4.1 Masterscripties

N.B. In deze rubriek worden alleen de scripties vermeld die medewerkers van het instituut namens of als representant van het instituut hebben begeleid, dus niet de scripties die zij in dienst van een andere werkgever hebben begeleid.

H.H. Blommestijn

Externe beoordelaar Masterscripties spiritualiteit, Katholieke Universiteit van Malta; achtereenvolgens:

- ‘Investigating the life world of young people in Birgu: implications for Youth Ministry’ submitted by Alexia Pisani in partial fulfillment for the Degree Master of Arts (M.A.) in Youth Ministry
- ‘The Praying Jesus in the Gospel of Luke: An Inspiration to Spiritual Companionship’ submitted by Maria Seguna in partial fulfillment for the Degree Master of Arts (M.A.) in Spiritual Companionship

4.2 Eindscripties School voor spiritualiteit

G.H.M. Mertens

- Margreet Roos, *Bezield lichaam. Contemplatie als mystagogische grondhouding in geestelijke begeleiding* (3 juni)
- Paulien Schaminée, *Van ‘mijn wil’ naar ‘Uw wil’. Schets van een zeventvoudige mystieke weg* (3 juni)
- Els Vis, *Op weg naar Huis. Een reisverhaal over de weg naar heelheid* (3 juni)

5 Publicaties docenten School voor spiritualiteit

N.B. In deze rubriek worden alleen publicaties opgenomen die niet ressorteren onder de in het Wetenschappelijk Deel van dit jaarverslag vermelde onderzoeksprojecten.

G.H.M. Mertens

Vakpublicatie (artikel)

- Gewoon? *Zin in Zorg. Tijdschrift van Reliëf over zorg, ethiek en levensbeschouwing*, 15(1), 13.
- Tot het uiterste? *Zin in Zorg. Tijdschrift van Reliëf over zorg, ethiek en levensbeschouwing*, 15(2), 13.
- De zorgrelatie. Bijdragen aan hulp waar die nodig is, dat vind ik gewoon fijn. *Zin in Zorg. Tijdschrift van Reliëf over zorg, ethiek en levensbeschouwing*, 15(2), 18-19.
- Staat voor. *Zin in Zorg. Tijdschrift van Reliëf over zorg, ethiek en levensbeschouwing*, 15(3), 13.
- Ingrijpend. *Zin in Zorg. Tijdschrift van Reliëf over zorg, ethiek en levensbeschouwing*, 15(4), 13.

FEITELIJKE OPBOUW VAN HET INSTITUUT PER 31-12-2013

Bestuur

prof. mr. C.J.H. Jansen (voorzitter)
 drs. M.J.A. Timmermans (secretaris)
 mr. A.I.M. van Berkum (penningmeester)
 drs. M.-L. Fisscher
 drs. C.M. van de Heuvel
 drs. B. Huitema
 drs. B.J.J. Wolbers

Wetenschappelijke directie

wetenschappelijk directeur:
 dr. I.M.K. Bocken 0,3 fte
 wetenschappelijk secretaris:
 dr. C.M.A. Caspers 0,2 fte

Personeelsvertegenwoordiging

dr. J.M. Bos (voorzitter)
 dr. R.H.F. Hofman (secretaris)
 drs. H. Rutten (vice voorzitter)

Wetenschappelijke Adviesraad

prof. dr. P.J.M. van Tongeren (Radboud Universiteit Nijmegen, voorzitter)
 prof. dr. J.F. Goud (Universiteit Utrecht)
 prof. dr. J.E.J.M. van Heijst (Tilburg University)
 prof. dr. Th. Mertens (Universiteit Antwerpen)
 prof. dr. P.J.A. Nissen (Radboud Universiteit Nijmegen)
 prof. dr. J.G. van der Watt (Radboud Universiteit Nijmegen)

Onderzoek: *Contemplatio in actione*

Bijbelse spiritualiteit (1,6 fte)

Dr. J.-M. Bos 0,75 fte
 prof. dr. C.J. Waaijman 0,3 fte
 dr. P.H.M. Welzen 0,55 fte

Mystiek/Mystagogie (1,5 fte)

prof. dr. H.H. Blommestijn 0,6 fte
 dr. J.A. Huls 0,8 fte
 dr. L. Swart 0,2 fte¹
 prof. dr. C.J. Waaijman 0,1 fte

Moderne Devotie (1,15 fte)

dr. C.M.A. Caspers 0,15 fte
 dr. R.Th.M. van Dijk 0,4 fte

¹ De arbeid van L. Swart is hier niet meegeteld, omdat deze is verricht in dienst van de Karmel.

dr. R.H.F. Hofman 0,6 fte

Spiritualiteit in maatschappelijke contexten (2,5 fte)

dr. I.M.K. Bocken 0,15 fte

dr. Th. Quartier 0,2 fte

dr. H. Westerink 0,6 fte

prof. dr. C.J. Waaijman 0,25 fte

dr. C.M.A. Caspers 0,5 fte

drs. P.J.M. Humblet 0,3 fte (daarnaast voor 0,5 fte werkzaam voor het gezamenlijk project met KNR)

dr. A.P.J. Jacobs 0,8 fte²

dr. A.W.J. de Keyzer 0,2 fte

dr. E.R.L. Tinambunan 0,3 fte

Totaal 6,75 fte (exclusief directeur/secretarisfunctie)

Discipline-ontwikkeling en onderwijs

Redactiesecretariaat Studies in Spirituality

drs. W.M. Litjens 0,3 fte

School voor Spiritualiteit (1,45 fte)³

prof. dr. H.H. Blommestijn 0,2 fte

dr. G.H.M. Mertens 0,35 fte⁴

prof. dr. C.J. Waaijman 0,05 fte

drs. A.G.M. Cents 0,05 fte

dr. J.M. Bos 0,05 fte

dr. I.M.K. Bocken 0,05 fte

dr. C.M.A. Caspers 0,05 fte

drs. J. Scholte 0,05 fte

dr. P.H.M. Welzen 0,05 fte

drs. W.M. Litjens 0,3 fte

drs. H.L.G. Rutten 0,15 fte

mw. L. Lok-Epema 0,05 fte

mw. C. van Baal 0,4 fte

Totaal 1,75 fte

Spirin

drs. H.L.G. Rutten 0,7 fte

prof dr. C.J. Waaijman 0,1 fte

Totaal 0,85 fte

² De arbeid van A.P.J. Jacobs is hier niet meegeteld, omdat deze is verricht in dienst van de Karmel.

³ Niet meegeteld is de inzet van W. Vuylsteke omdat zij in 2013 niet in dienst was van het instituut.

⁴ De arbeid van G.H.M. Mertens is hier niet meegeteld, omdat Mertens per 1 december 2013 uit dienst van het instituut is getreden.

Ondersteuning van Onderzoek en Onderwijs

Beheerder

L. Lok-Epema 0,75 fte

Onderzoeksondersteuning en documentatie (1,0 fte)

drs. C.M.J. Bartels 0,5 fte

drs. P.M. Reehuis 0,2 fte

M.A. de Baan 0,3 fte (ondersteuning project Maatschappelijke spiritualiteit)

Informatievoorziening

drs. H.L.G. Rutten 0,15 fte

Bureau

M.A. de Baan 0,5 fte

Totaal 2,4 fte

Op de peildatum bedroeg de totale omvang van de aangestelde staf 11,7 fte exclusief directeur en wetenschappelijk secretaris, 12,2 fte inclusief beiden.

Wetenschaps- en onderwijscommissie:

prof. dr. H.H. Blommestijn

dr. I.M.K. Bocken (voorzitter)

dr. J.M. Bos

dr. C.M.A. Caspers (secretaris)

prof. dr. C.J. Waaijman

Redactiecommissie Opera Omnia Geert Grote

prof. dr. E.C. Coppens (voorzitter)

dr. R.H.F. Hofman (secretaris)

dr. J.G.M. Kienhorst

prof. dr. A.P. Orbán

prof. dr. P. Verdeyen

prof. dr. A.G. Weiler (adviseur)

drs. L. Jocqué (adviseur)

dr. R.Th.M. van Dijk (adviseur)